

Ámosz Oz

Hirtelen
az erdő
mélyén

Tudós

Ámosz Oz
Hirtelen az erdő mélyén

Stöckl Judit fordítása

Európa Könyvkiadó

Budapest

2007

1.

Imanuela tanárnő elmesélte a diákjainak, hogy néz ki a medve, hogyan lélegeznek a halak, és milyen hangokat hallat a hiéna éjjel. Ki is aggatta az osztályban néhány állat és madár képét. A gyerekek többsége csak gúnyolódott a tanárnőn, mert ők még egyetlen állatot sem láttak életükben. Sokan közülük nem is igen hitték, hogy élnek a világon ilyen teremtmények. A mi környékünkön legalábbis nem. Ezenkívül, mondták, ez a tanárnő az egész faluban nem bírt találni egyetlen embert sem, aki hajlandó lett volna feleségül venni őt, ezért van, mondták, tele a feje rókákkal, fecskékkel, mindenféle kitalációkkal, amiket az egyedülálló emberek szoktak kiagyalni nagy magányukban.

Csak a kis Nimi kezdetett Imanuela tanárnő meséi miatt éjszakánként állatokról álmodni. Majdnem mindenki kinevette az osztályban, amikor reggel, alighogy megérkezett, elmesélte, hogyan változtak a sötétben az ágya mellett álló barna cipők két sündisznóvá, melyek a szobájában mászkáltak és matattak egész éjjel, de reggel, amikor kinyitotta a szemét, hirtelen ismét az ágy alatt pihenő, közönséges cipők lettek belőlük. Máskor fekete denevérek látogatták meg éjfélkor, a szárnyukra emelték őt, és a házfalakon keresztül átsuhantak vele a falu égén. át a hegyek és az erdő felett, míg végül egy elvarázsolt kastélyhoz értek.

Mimi kissé szétszórt fiúcska volt, és szinte mindig folyt az orra. Ráadásul egy nagy rés volt kiálló első fogai közt. Ezt a rést a gyerekek szemetes kútnak nevezték.

Ahogy az osztályba ért, Nimi minden reggel új álmot kezdett mesélni és a többieknek, azok meg minden reggel azt felelték, elégük van belőled, csukd már be a szemetes kutadat. Ha folytatta, tovább piszkálták. De Nimi, ahelyett, hogy megsértődött volna, maga is csatlakozott a gúnyolódókhoz. Szívott egyet az orrán, lenyelte taknyát, majd túláradó örömmel hirtelen elkezdte magát csúfolni a gyerekek által ráragasztott, megalázó gúnynevekkel: szemetes kút, álmodozó. süncipós.

A pékné lánya, Maja, aki mögötte ült az osztályban, néhányszor odasúgta neki:

- Figyelj, Nimi! Álmodj, amit csak akarsz, állatokról, lányokról, csak hallgass! Ne meséld el! Egyszerűen nem éri meg.

Mati erre azt mondta Majának:

- Hát nem érted, hogy Nimi csak azért álmodik, hogy elmesélhesse? Az ő álmai egyébként akkor sem érnek véget, amikor reggel felébred.

Nimit minden felvidította és örömmel töltötte el: a repedt korsó a konyhában és a telihold az égen, Imanuela tanárnő nyaklánc, és a saját szájából kiálló fogak, a gombok, melyeket begombolatlanul felejtett, a szél süvítése az erdőben, Nimi szemében minden létező és történő dolog mulatságos volt. Mindenben okot talált a nevetésre.

Egészen addig, míg egyszer megszökött az osztályból és a faluból, és egyedül bemerészkedett az erdőbe. Két-három napig őt kereste a falu apraja-nagyja. Még egy hétig, vagy tán tíz napig is keresték az örök. Utána már csak a szülei és a nővére kereste tovább.

Három hét múlva Nimi visszatért, soványan és piszkosan, karcolásokkal és horzsolásokkal tele, de lelkesen és boldogan nevetve. És a kis Nimi azóta sem hagyta abba a nyerítést, és nem is kezdett újra beszélni: egy szót sem szólt, mióta visszatért az erdőből, csak mezítláb és rongyosan mászkált a falu utcácskáin, az orrát szívtva, kivillantva előreálló fogait és a köztük lévő rést, a hátsó udvarokon szaladgált, fákra és oszlopokra mászott, és egyfolytában nyerített, miközben jobb szeme megállás nélkül könnyezett az allergiája miatt.

Az iskolába semmiképp sem mehetett vissza a nyerítőkör miatt. A hazafelé tartó gyerekek direkt odanyerítették neki, hogy válasznyerítésre késztessek. Úgy hívták, Nimi, a csikó. Az orvos reménykedett benn, hogy idővel majd elmúlik a baj: talán ott az erdőben olyasvalamit látott, ami megrémítette vagy megrázta, ezért szenved most a nyerítőkörben.

- Talán nekünk, kettőnknek tennünk kéne valamit? – kérdezet Maja Manitól. – Megpróbálhatnánk segíteni rajta?

Amikor a gyerekek csúfolták és kinevették, tobozokkal és fakéreggel dobálták, a kis Nimi nyerítve menekült előlük. Felmászott magasra valamelyik közeli fa ágai közé, és onnan nyerített le rájuk könnyező szemével és túl nagy elülső fogaival. Időközben mintha még az éjszaka közepén is nyerítése visszhangzott volna a falu sötétjébe.

2.

A falu szürke volt és szomorú. Körös-körül nem volt más, csak hegyek és redők, felhők és a szél. Nem volt más falu a környéken. Szinte sohasem érkezett vendég ebbe a faluba, utazók sem jártak erre. Úgy harminc-negyven ház állt elszórva a zárt völgyben, melyek körül magas hegyek tornyosultak meredeken. Csak nyugaton volt egy keskeny átjáró a hegyek közt, ezen az átjárón át vezetett a faluba az egyetlen út, mely innen már nem haladt tovább, mert nem létezett tovább: itt véget ért a világ.

Nagy ritkán erre vetődött egy-egy vándorló mesterember, házaló vagy közönséges csavargó, de egy utazó sem marasd két éjszakánál többet, mert a falu el volt átkozva: itt mindig furcsa csen volt, nem bőgött tehén, szamár sem nyerített, madár sem csicsergett, nem szelte át a vadlibacsapat az üres eget, és a falusiak is csak annyit szóltak egymáshoz, amennyit muszály volt. Csak a patak csobogása hallatszott mindig, éjjel és nappal, mert erős sodrású patak zubogott alá az erdővel borított hegyekből. Fehér habot vetve, pezsegve, bugyborékolva, halk nyögésre emlékeztető mormolással szelte és ez a patak a falut hosszában, majd eltűnt a völgyek és az erdők útvesztőjében.

3.

Éjszaka a csend még feketébb és sűrűbb volt, mint nappal: egy kutya sem ugatta a holdat, hátraszegett fejfel, és behúzott farkkal, egy róka sem nyüszített az erdőben, éjjel madár sem rikoltott, tücsök sem ciripelt, béka sem kuruttyolt, nem kukorékolt pirkadatkor a kakas. Már sok-sok éve eltűnt ebből a faluból és a környékéről minden állat, a tehének, a lovak meg a birkák, a libák, a macskák és az énekesmadarak, a kutyák, a házakban élő pókok és a nyulak, Még egy aprócska veréb sem élt itt. Egyetlen hal sem maradt a folyóban. A gólyák és darvak vándorútjuk során elkerülték a keskeny völgyet. Még a rovarok és a férgek is elmaradtak,

darazsat, legyet, gilisztát, szúnyogot vagy molylepkét sem láttak itt sok éve. Az idősebbek, akik még emlékeztek, általában inkább hallgattak. Úgy tettek, mintha mindent elfelejtettek volna.

Sok évvel ezelőtt élt a faluban hét vadász és négy halász, de amikor eltűntek a patakból a halak, és mind elvándoroltak a vadak, a halászok és a vadászok is elköltöztek olyan helyre, ahová nem ért el az átok. Csak egyikük, Almon nevű, magányos öreg halász maradt mostanáig a faluban. Egy kunyhóban élt a patak partján, és mindig hosszasan, hangosan beszélt magában, miközben a krumplilevesét főzte. A falusiak a mai napig is úgy hívják, Almon, a halász, bár halászból már rég földművessé lett: jól fölászott ágyasaiban zöldségeket és ehető gyökereket termeszt, és húsz-harminc gyümölcsfának is gondját viseli a hegyoldalon. Még egy kis madárijesztőt is felállított az ágyasok közt, hátha még az ő életében visszatér egy éjszaka az összes madár, és velük mind az eltűnt állatok. Almon időnként ezzel a madárijesztővel is hosszán és dühösen vitatkozott, gyözködve, szidta, örökre faképnél hagyta, majd ismét visszatért egy öreg székkal, leült a madárijesztővel szemben, és végtelen türelemmel igyekezett jobb belátásra bírni makacs ellenfelét.

Tiszta estéken Almon, a halász, a patak partján üldögélt a széken, felvette orra lejtőjén állandóan sűrű, ős bajsza felé csúszkáló, régi szemüvegét, és könyvet olvasott. Máskor egymás után sorokat írt egy füzetbe, majd rögtön ki is radírozta őket, miközben mindenféle érveket és ellenérveket sorolt magában motyogva. Az évek során még faragni is megtanult, éjszakánként lámpása fényénél szép állat- és madárfigurákat faragott, meg álmában látott vagy képzeletbeli, ismeretlen teremtményeket. Ezeket a faszobrocskákat a faluban élő gyerekeknek osztogatta: Mati egy diófakéregből faragott kölykeivel játszó toboz-macskát kapott tőle, a kis Niminek egy mókust készített, Majának pedig két nyakát nyújtogató, kiterjesztett szárnyal repülni készülő darut.

Csak ezekről a szobrocskákról és Imanuela tanárnő által rajzolt képekről tudták a gyerekek, milyen formájú a kutya, és hogy néz ki a macska, a lepke, a hal, a csibe és a borjú. Imanuela tanárnő egyik-másik gyereknek még azt is megmutatta, hogyan utánozzák az állatok hangját – az idősebbek még biztosan emlékeztek ezekre a hangokra abból az időből, amikor még nem tűntek el az állatok, de a gyerekek már sohasem hallották őket.

Maja és Mati tudtak valamit, amit tilos volt tudniuk, azaz majdhogynem tudták, és mindketten nagyon ügyeltek, nehogy valaki megsejtse, hogy talán tudják vagy majdnem tudják. Néha titokban találkoztak az elhagyatott csűr mögött, ott üldögéltek és sugdolóztak úgy negyedórán át, majd ellenkező irányban távoztak. A faluban élő összes felnőtt közt csupán egyetlen akadt, akiben talán megbízhattak, Vagy talán mégsem. Mati és Maja néhányszor már majdnem rászánták magukat, hogy elmondják titkukat Danirnak, a tetőfedőnek, aki a falu főterén esténként néha hangosan olyasmiken viccelődött ifjú barátaival, amiket gyerekeknek nem szabad hallaniuk. Sőt, amikor bort ivott barátaival, időnként tréfásan még azt is kijelentette, hogy egy nap majd lemegy az egyik faluba a völgyben, és hoz onnan egy lovat, egy kecskét és egy kutyát.

Mi lesz, ha felfedik a titkukat Danirnak, a tetőfedőnek? Vagy inkább az öreg Almonnak mondják el? És ha egy nő kettesben bemerészkednének az erdő sörtétjébe, hogy kiderítsék, mi igaz a titkukból, nem csak illúzió-e az egész, egy futóalom, mely Ninimhez, a csikóhoz talán illik, de hozzájuk semmiképp?

Egyelőre csak vártak, nem tudva, mire is várnak tulajdonképpen. Egy este Mati nagy bátran megkérdezte az apjától, miért tűntek el az állatok. Az apa nem válaszolt azonnal. Felállt a lócáról, egy darabig fel-alá járkált, majd megállt, és a vállánál fogva megragadta Matit. De nem a fiára nézett, az ajtó feletti, sötét foltra szegezte tekintetét, ahonnan lehullott a vakolat a nedvesség miatt, úgy mondta:

- Figyelj, Mati. Az úgy volt, hogy történtek itt rég mindenféle dolgok. Olyasmi, amivel nincs mit büszkélkedni. De nem mindenki vétkes. Persze, hogy nem vagyunk mindnyájan ugyanolyan mértékben bűnösök. Ezenkívül ki vagy te, hogy elítélj minket? Kicsi vagy még. Ne ítélkezz! Nincs jogod elítélni a felnőtteket. És egyáltalán, ki mondta neked, hogy voltak itt valaha is állatok? Talán voltak, talán, soha nem is léteztek. Hisz nagyon sok idő eltelt már. Elfeleedtük, Mati. Elfeleedtük, és kész. Ne törődj vele. Kinek van még ereje emlékezni? Most menj, hozz pár krumplit a pincéből, és ne beszélj már egyfolytában!

Majd mielőtt kiment volna a szobából, Mati apja még azt mondta:

- Figyelj, maradjunk annyiban, hogy ez az egész meg sem történt. Hogy nem is beszélünk erről.

A többi szülő is mind csak ködösített vagy mélyen hallgatott erről a témáról. Egyáltalán nem beszéltek róla. Különösen nem a gyerekek jelenlétében.

4.

Csendesen és szomorúan élte a falu egyszerű életét: a férfiak és a nők mindennap a mezőkön, a szőlőben vagy a gyümölcsösben dolgoztak, este pedig fáradtan tértek haza aprócska házaikba. A gyerekek reggelenként elmentek az iskolába. Délutánonként az üres udvarokban játszottak, a néptelen istállók és az elhagyatott tyúkólak közt tekeregettek, felmásztak a lakatlan galambdúcokra vagy a fákra, melyek ágai közt nem fészkel madár.

Minden áldott este, hacsak nem esett, Szolina, a varrónő sétálni vitte rokkant férjét a falu utcáin. A rokkant, Ginom, annyira összetöpörödött az évek során, hogy Szolina minden további nélkül befektethette a férjét egy régi babakocsiba, amiben eltolta a patak partjáiig és vissza.

A pelenkába csomagolt Ginom egész úton bégetett, mert az őt emésztő felejtőkör miatt báránynak hitte magát. Szolina fölé hajolva sötét, meleg hangján azt dúdolta:

- Tente, tente, aludj, te kis árva, tente, tente, szunnyadj, Ginom, tente, tente, aludjál.

Előfordult néha, hogy szakadt ruhában, csepegő orral, könnyező fél szemmel, kócosan, piszkosan, zihálva a kis Nimi futott el mellettük, integetett, és két-három hosszú, vad nyerítést küldött nekik a távolból. A béna Ginom ilyenkor azonnal abbahagyta a bégetést, gyermeki örömmel elmosolyodott, és félrehajtott fejjel hallgatta.

Szolina egyik kezével egyfolytában a férje fején még megmaradt ősz haját simogatta lágyan, miközben másik kezével a nyikorgó, régi babakocsit tolta lefelé a lejtőn.

A hosszú nyári estéken Danir, a tetőfedő, a munkanap végeztével két segédjével néha leült pihenni a falu főterén lévő kőkorlátra, sört ittak vastag üveg pohárból, és időnként énekeltek is. Erre a többi falubeli fiatal is összegyűlt a kövezett főtéren, és ők is bekapcsolódtak az énekbe, gyorsasági vetélkedőt rendeztek, vagy vitatkoztak és sugdolóztak egymás közt. Párszor nevetésben törtek ki. A gyerekek odasettenkedtek hallgatózni és meglesni őket a kerítések mögül, mert előfordult, hogy a fiatalok olyasmiről beszéltek komolyan vagy viccelődve, amiről gyerekek tilos hallania, például a messzi, lent a völgyben lévő falvakban zajló dolgokról, a nyulak szerelmi életéről vagy a nyávigásról, mellyel a kandúrok udvarolnak. Néha Danir, a tetőfedő, kőgorgetegre emlékeztető, mély, rekedtes nevetéssel felkacagott, és megesküdtött, hogy hamarosan, egy hét vagy egy hónap múlva ki fog innen törni, fogja a két segédjét, és leeresztkednek egy nap a távoli völgyekbe, és a völgyekből nem gyalogszerrel térnek vissza, hanem lovas szekéren, amelyet mindenféle madárral, állattal, hallal és rovarral pakolnak tele, és házról házra járva szétosztják az állatokat az udvarokban, és élő halakat engednek szabadon a patakban. Hogy megint minden pontosan úgy legyen itt, ahogy az előtt az elátkozott éjszaka előtt, és kész. A szavai hallatán az egész társaságon döbbszent csend lett úrrá: Danir mondókája nem vidította fel őket, inkább hirtelen valami árnyék borult az egész térre.

Ezek az esti összejövetelek, amikor Danir, a tetőfedő társasága összegyűlt a nap végén a régi macskakövekkel kirakott téren, ez volt tulajdonképpen az egyetlen vidám esemény a falu életében. Mert röviddel azután, hogy lement a nap, a társaság sietve szétszéledt, mindenki hazatért. Egy pillanat alatt kiürült a tér, és csak az árnyék maradt.

Ahogy leszállt a sötétség, minden ház ajtaját bezárták és elretesztelték, az ablakokat vasredőnyökkel fedték. Egyetlen ember sem ment ki a házából éjszaka. Már este tízkor egymás után mind kihunytak a fények az apró házacsák ablakaiban. Csupán Almon, a halász viskójából szűrődött ki néha lámpafény a falu végén. De éjfélkor az ő ablaka is elsötétedett.

Sötétség és néma csend kúszott elő az erdők mélyéről, nyomasztóan rátelepedve a bezárt házakra és az elhagyott kertekre. Árnyékgödrök reszkettek a falu ösvényein. Időnként hideg szelek süvítettek le a hegyről, a fák koronáit és a bokrokat rázták. És a patak csak pezsgett egész éjjel, lefutott a meredek lejtőn, habot vetett és bugyborékolat végig a sötétben.

5.

Mert hatalmas félelem töltötte el a falut esténként. Éjszakáról éjszakára minden, ami kívül volt, Nahié, a hegy fantomjává lett. Éjszakáról éjszakára, így mesélte néhány szülő gyermekének suttogva, a leeresztett vasredőnyök mögött, éjszakáról éjszakára eljön Nahi, a hegy fantomja a hegygerinceken és az erdőkön túl magasodó, sötét palotájából, gonosz szellemként suhan el a házak közt, életjelek után kutatva, s ha talál véletlenül egy kőbor tücsköt vagy egy a téli szél által idesodort, magányos szentjánosbogarat, vagy akár csak egy hangyát, azonnal szétnyitja sötét palástját, megragadja és foglyul ejti azt az élőlényt, és napfelkelte előtt visszaszáll az örökké felhőkbe burkolózó hegyek csúcsát borító erdőkön túli, félelmetes palotájába.

Ezt suttogták a szülők gyermekeiknek, ám utána megnyugtatóan egész más hangon hozzátették, hogy mindez végül is csak mese. Ennek ellenére a falu lakói közül soha senki sem lépett ki a házából sötétedés után. Mert a sötétség, mondták a szülők, a sötétség tele van olyan dolgokkal, melyekkel határozottan jobb nem találkozni.

Maja, Lilia, az özvegy pékné egyetlen lánya, aki makacs kislány volt, nem akart ilyan mendemondákat hallani, és nem volt hajlandó olyasmiben hinni, amit senki sem látott. Nemegyszer mondta szemtelenül az anyjának:

- Ez az egész falu kicsit bolond, anya, és te még a többiekénél is valamivel bolondabb vagy.
- Talán még jó is, hogy ez a véleményed – felelte Lilia. – Talán tényleg valami régi örület lakozik bennünk. És neked, Maja, az a legjobb, ha egyszerűen semmit sem tudsz erről. Semmit. Hisz aki nem tud róla, azt nem is tarthatják bűnösnek. És nem is fertőződhet meg.
- Mivel nem fertőződhet meg, anya?
- Rossz dolgokkal, Maja. Nagyon rossz dolgokkal. De most elég ebből. Nem láttad véletlenül valahol a kendőmet, azt a barnát? És meddig akarod még az asztalterítőt húzogatni? Hisz már ezerszer kértem, hogy ne csináld, úgyhogy ne csináld! Elég már. Végeztünk.

Egy éjjel Maja éberem feküdt téli dunyhája alatt, és türelmesen várta, hogy anyja elaludjék. Amikor ez megtörtént, a kislány felkelt, és az ablak mellé állt, anélkül hogy bármi világosságot gyújtot volna. Majdnem egész reggelig így álldogált az ablaknál, a hideg miatt a vastag dunyhába burkolózva, de nem látott semmilyen alakot kint, és egyetlen hangot sem hallott, kivéve egyszer, amikor úgy tűnt, mintha három utca távolából Nimi, a csikó szomorú nyerítését hallaná, Nimiét, akiből csavargó utcagyerek lett, mert minden ajtó bezáródott előtte a faluban a nyerítőkór miatt. Majd rögtön újra csend lett. A felhők közül párszor kibújó fogyó hold fényénél Maja világosan látta az utcácska túloldalán álló rom mögött összezsúfolódott fák csoportját.

Mivel az éjszaka üres volt és nagyon hosszú, Maja a holdat figyelte, amely csak egy-egy pillanatra bújt elő teljesen a felhők mögül, és végül sikerült megszámolnia, hogy nyolc fa áll ott. Egy-két óra elteltével, amikor ismét előbújt a hold, megint megszámolta őket, és ezúttal kilencen voltak. Amikor megint volt némi fény, újra megszámolta, és még mindig pontosan kilenc fa volt ott. Ám a reggel közeledtével, amikor a hegyerinceket sápadt derengéssel megérintette már a hajnal ujja, Maja még egyszer, utoljára nekiállt megszámolni azokat a fákat, és most váratlanul megint csak nyolc volt belőlük.

Ugyanerre az eredményre jutott, amikor napközben, világosban is megszámolta őket. Odament a romhoz, hogy közlőrl is megbizonyosodjon róla, pontosan nyolc fa áll ott. A biztonság kedvéért Maja fától fáig lépkedve mindegyik törzset megérintette, és suttogva kétszer is megszámolta őket egytől nyolcig. Nem volt ott semmiféle kilencedik fa. Vajon tévedett éjszaka? A fáradtság miatt? A sötét miatt?

Maja egy szót sem szólt a kilencedik fáról se az anyjának, Liliának, az özvegy péknének, se a barátnőinek, se Imanuela tanárnőnek. Csak Matinak mondta el, mert Mati is megosztotta vele titkos tervét, melyet már hónapok óta dédelgetett magában. Mati meghallgatta Maja történetét a kilencedik fáról, gondolkodott egy keveset, nem hamarkodta el a választ, majd végül azt

mondta, hogy egyik éjjel ő is ébren marad, türelmesen megvárja, míg elalszanak a szülei és a nővérei, és akkor felkel és kioson a házból, a rom mögötti facsoportoz. Ott fog állni egész éjszaka, nem bóbiskol-e egy pillanatra sem, le sem veszi róluk a szemét, és maga is megszámlolja őket, hogy lássa, tényleg kinő-e ott a legsötétebb órán valami, fa vagy nem fa, valami, ami percekkel a napfelkelte előtt eltűnik és semmivé lesz.

6.

Minden sok évvel a falubeli gyerekek születése előtt kezdődött, amikor még a szülei is csak gyerekek voltak: egyetlen éjszaka alatt, egy viharos, esős téli éjjelen minden állat eltűnt a faluból, a négylábúak, a madarak, a halak, a férgek és a bogarak, és másnap reggelre nem maradt ott más, csupán a lakosok és gyermekeik.

Imanuela, aki akkor tízéves volt, hosszú heteken át siratta cirmos cicáját, Timát, aki három kölyköt hozott világra, két hozzá hasonlóan cirmosat meg egy sárgás rosszcsontot, aki szerette összegöngyölt zokninak tettetni magát, és elbújni a fiókban. Azon a szörnyű éjszakán eltűnt a macska és a három kölyök, csak a kibélelt fiók maradt utánuk üresen a ruhásszekrény aljában. Másnap reggel Imanuela csak a macskák kis fonalgombolyagját találta a fiókban, két szálát a bajuszukból, meg a meleg apróságok, a mosakodás és a tej édes-savanykás szagát.

A falu egyik-másik idősebb lakója megesküdné rá, hogy azon az éjszakán a redőny résein át látták, ahogy Nahi, a fantom árnyéka átsuhan a falun, és árnyékok hosszú-hosszú sora menetel utána. Ehhez a menethez minden állat csatlakozott az összes udvarból, tyúkólból, ketrecből, istállóból, kutyaólból és galambdúcából, rengeteg nagy és kicsi árnyék, és az erdő elnyelte mindet, és reggelre kiürült a falu. Csak az emberek maradtak.

A falu lakói még sokáig ügyeltek rá, hogy ne nézzenek egymás szemébe. A gyanakvás miatt. Vagy a döbbenetükben. Vagy szégyenükben. Azóta a többség nem beszél erről az egésztől. Sohasem. Egyetlen szót sem. Időnként szinte már el is felejtik, hogy tulajdonképpen miért is akarnak inkább felejtetni. De azért magukban mind nagyon jól emlékeznek arra, amire jobb volna nem emlékezniük. Úgy érzik, tagadniuk kell mindent, tagadni még magát a hallgatást is, és kigúnyolni azt, aki mégis emlékszik, hogy hallgasson el. Hogy ne beszéljen.

Szolina, a varrónő, aki korábban pásztorlány volt, és szárnyasokat nevelt, azon az éjszakán egy kecskenyáját és egy csomó csirkét meg kacsát veszített el, csak az üres tyúkketrecek maradtak, egyetlen káráló baromfi nélkül. A férje, Ginom, a kovács, másnap eltűnt, csak egy héttel később találtak rá az erdő fái közt átfagyva, a hidegtől reszketve – tán a bátorságát összeszedve az elveszett kecskenyája és szárnyasai keresésére indulhatott. Amikor Szolina, a felesége, s a falu vénei faggatták, és megpróbálták kiszedni belőle, mi történt vele, csak nyöszörögni és nyüszíteni tudott. Így kezdődött Ginomnál a felejtőkór, melytől a teste sorvadni és töpörödni kezdett, míg végül már elfért a régi babakocsiban, és valami báránynak hitte magát. Vagy gidának.

Almon, az öreg halász már évekkorábban részletes beszámolót írt a füzetébe arról az éjszakáról. Almon füzetében többek közt az áll, hogy az utolsó este, kevéssel sötétedés előtt, lement a folyóhoz, bevonta a hálóit, és talált is bennük kilenc élő halat. Úgy döntött, ezeket a halakat reggelig egy vízzel teli dézsában hagyja az ajtó mellett, hogy másnap elvigye őket

eladni. És amikor reggel felkelt, a dézsa ugyan még mindig tele volt vízzel, de hal már nem volt benne.

Azon az éjszakán Zitónak, Almon hűséges kutyájának is örökre nyoma veszett. Zitó érzékeny kutya volt, de megbízható, mint egy óra, az egyik füle barna-fehér volt, a másik meg teljesen barna. Ezeket a füleket Zitó előrebillentve egymás felé közelítette azokban a pillanatokban, amikor nagyon igyekezett felfogni, mi történik körülötte. Amikor így összeérintette a füleit, nagyon komolynak, sőt bölcsnek és elgondolkodónak tűnt, mint egy teljes erejéből összpontosító, szorgos tudós, aki bármelyik pillanatban feltárhatja a tudomány valamely titkát.

Zitó, Almon, a halász kutyája, időnként még a gazdája gondolataiban is tudott olvasni. Ez a kutya képes volt megérezni ura szándékait, még mielőtt azok megszülettek volna: hirtelen felpattant a kályha előtti vackáról, átvágott a szobán, és határozottan megállt az ajtóban, alig fél perccel azelőtt, hogy Almon a falióra pislantva úgy döntött volna, ideje indulni a patakhoz. Az is előfordult, hogy Zitó Almon ölébe mászva meleg nyelvvel végignyalta gazdája arcát, így vigasztalva őt szeretettel és együttérzéssel valami szomorú gondolat miatt, mely egy-két másodperccel később készült befészkelni magát a halász agyába.

Bármilyen sok év telt is el az óta az éjszaka óta, az öreg halász nem tudott megbékélni a kutya eltűnésével, hisz kettejüket gyengédséggel, gondoskodással és bizalommal teli szeretet kötötte össze. Lehetséges volna, hogy a kutya egyszer csak elfelejtette a gazdáját? Vagy tán valami szörnyűség történt vele? Ha Zitó élne, biztosan megszökne attól, aki elrabolta, és meglelné a hazavezető utat. Almonnak néha úgy tűnt, mintha nagyon távolról, az erdő sűrűjéből halk nyüszítés elhaló visszhangja hívogatná: gyere, gyere te is, ne félj!

Zitó kutyán kívül eltűnt még azon az éjszakán az a két kis sármány is, akik ott fészkeltek az ágon, mely a szélben mindig a ház ablakát kocogtatta, és énekeltek Almonnak, a halásznak. És eltűnt a szúcsalád, mely éjszakánként csendes percegéssel töltötte meg Almon álmát, miközben szüntelenül alagutakat vájt régi bútorainak fájába. Még ezek az apró férgek is elhallgattak az óta az éjszaka óta.

A halász sok év alatt megszokta, hogy minden éjjel a sötétben a bútorok mélyéről szivárgó, idegesítő percegés közepette kell elaludnia. Ezért azóta nehezen alszik el: mintha őt gúnyolná a mélységes csend. Így üldögél magában Almon, a halász éjszakáról éjszakára egészen éjfélig a konyhaasztalnál, visszaemlékszik rá, hogyan szűrődött be régen az ilyen kései órán az erdő mélyéről, a leeresztett redőnyökön át a rókák szomorú vonyítása, és hogyan feleltek a faluban az udvarokból a kutyák végül szintén vonyításba torkolló, dühös csaholással a rókáknak. Ilyenkor szívének oly kedves kutyája mindig odament hozzá, a térdére hajlotta meleg fejét, és őt nézte mélységesen bölcs tekintetével, melyben csendes együttérzés, szeretet és bánat fénylett, míg végül Almon azt nem mondta neki:

- Köszönöm, Zitó. Már sokkal jobban vagyok.

Így üldögélt Almon egyedül és tépelődött az éjszaka csendjében. Hiányzott neki a kutyája, hiányoztak a sármányok, a patakban élő halak, sőt még a szúcsalád is. Mindenféle listákat írt, majd kiradírozta őket, közben időnként a sötétben az udvarok közt magányosan tekerdő Nimi messziről inkább nyüszítésnek hangzó, vékonyka nyerítéseit hallotta a távolból. Ilyenkor

Almon, a halász szidalmazni kezdte a ceruzáját, hangosan vitába szállt a kályhával, vagy nagy zajjal lapozgatta a füzetét, hogy megpróbálja elnyomni kissé az éjszaka hangjait és a patak csobogását.

A füzetébe többek közt azt írta Almon, hogy az élőlények nélkül még a legvilágosabb nyári éjszakákat is mintha komor köd ülné meg, mely mindent elborít, és szinte maga alá temeti a falut, a szíveket és az erdőt. A nyári éjszakák köde, írta a halász a füzetébe, nem nedves és könnyű, mint a fagyos téli pára, hanem poros, mocskos és nyomasztó.

Az óta az éjszaka óta, amikor Nahi, a fantom magához szólított minden állatot, és a búvóhelyére vitte őket a hegyek közé, a falu lakói csendben és félelemben élik az életüket és gondolják a gyümölcsöseiket. Háziállatok és játszótársak nélkül. Egyedül. Csak a patak folyik még mindig, apró kavicsokat, ágdarabokat, sárrögöket sodorva magával. Éjjel vagy nappal, télen vagy nyáron, ez a patak sohasem pihen.

7.

Néhány bátor legény, köztük Danir, a tetőfedő a segédeivel, időnként fát vágott az erdő szélén, de még ők is csak három-négyfős csapatokban és kizárólag világosban merészkedtek oda.

Soha, de soha, semmiképpen, mondták a szülők gyermekeiknek, semmilyen körülmények közt se merjetez kilépni a ház ajtaján, miután leszállt a sötétség. Ha valamelyik gyerek megkérdezte a szüleitől, hogy miért, azok elkomoruló arccal azt felelték, azért, mert az éjszaka nagyon veszélyes. A sötétség kegyetlen ellenség.

De ezt minden gyerek tudta.

Előfordult, hogy hajnalban a favágók letört ágakat vagy letaposott fűvet találtak, ilyenkor egymásra néztek és a fejüket csóválták, anélkül, hogy akár egyetlen szót is szóltak volna egymáshoz. Tudták, hogy sötétedés után Nahi, a hegy fantomja alászállt palotája magasából, hogy a falut övező erdőkben kóboroljon, éjfélkor árnyéka a patak felett lebegett, ujjaival megtapogatta a gyümölcsöskertek kerítéseit, nesztelenül elsuhant a redőnyök mögé bújt házak és a sötét udvarok közt, az elhagyatott istállók és ólak körül kószált, fekete palástjának suhogásától megremegtek a fűszálak, melyeken taposott és csak a reggel közeledtével nyelte el az erdő sűrűjének homálya, ahogy némán átsiklott a barlangok és a sziklarepedések fölött, és visszatért rettenetes palotájába, valahová a magas hegyek tetejére, ahová ember még nem mert betenni a lábát.

- Lám – súgták egymásnak a favágók kora reggel -, lám, pontosan itt járt az éjszakai útján. Alig öt-hat órája haladt át hangtalanul épp ezen a helyen, ahol most állunk.

A hideg futkosott a hátukon ettől a gondolattól.

8.

Egyik éjszaka Mati úgy döntött, hogy megteszi, amit Majának ígért. Ahhoz azonban nem volt elég bátorsága, hogy felöltözzön, kilopódjzon, és elmenjen egész a rom melletti ligetig. Ehelyett türelmesen megvárta, míg a szülei és a nővérei álomba merülnek, felkelt, mezítláb a konyhaablakhoz osont, ahonnan épp látszott átellenben a liget, és ott állt egész reggelig éberem figyelve. Kilenc fa körvonalait sikerült megszámolnia a rom tövében. Egész éjszaka kilenc fa volt, sőt hajnalhasadtával is kilenc volt, úgyhogy Mati kezdte azt hinni, hogy Maja félelmében vagy idegességében tévedett. Vagy talán egyszerűen elaludt, és álmodott valamit?

Ám másnap az osztályban, amikor suttogva beszámolt Majának a felfedezéséről, a lány azt mondta:

- Menjünk el együtt az órák után, és számoljuk meg újra, hány fa van ott valójában!

Fel is kapaszkodtak a csupasz hegyoldalra, és alaposan, minden egyes fát külön-külön megérintve, hangosan megszámolták őket. Megint csak nyolc fa állt ott, nem kilenc.

Az osztályteremben, a tábla két oldalára, az ablakok közé és a könyvszekrény fölé Imanuela tanárnő különböző piros és fekete színű, figyelmeztető feliratokat függesztett ki. Az erdő nagyon veszélyes hely! Óvakodjatok a hegyektől! Bármelyik bokorban rettenet lapulhat. Bármelyik szikla mögött rejtőzhet valami. Az a gyerek, aki egyedül csavarog a völgyekben, talán sohasem tér vissza többé, vagy nyírítőkórral fertőzve jön haza. A sötétség gyűlöl minket. A külvilág tele van veszélyekkel.

Az erdők mélyéről, a falut mindenfelől körülvevő, sűrű fenyves szívéből reggeltől estig valami nehéz sötétségszag áradt. Még a nyári hónapokban is a tél sötét árnyéka szivárgott az erdőből a faluba. És a bugyborékoló, az udvarok közt kanyargó, majd a völgybe lefutó patak fehér habot vetve sietett medrében, mintha igyekezne mihamarabb eltűnni a távolban, azért mégis megállva itt egy percre, hogy útközben megátkozza ezt a falut.

9.

A falubeli gyerekek közt csak kettő olyan akadt, Maja és Mati, akit nagyon vonzott a sötét erdő. Pont a sok figyelmeztetés, a sok hallgatás és a sok félelem tette olyan érdekessé az erdőt a szemükben, és a képzelet arra csábította őket, hogy derítsék ki, mi rejtőzik a rengeteg mélyén. Matinak még egy félig kész terve is volt, melybe Maját is beavatta, mert tudta, hogy Maja bátrabb nála. A terven és az erdő megismerésének vágyán kívül ott volt még a titkuk is, ez a rejtélyes titok, melyet nem osztottak meg senkivel, se a szüleikkel, se Imanuela tanárnővel, se Mati nővéreivel, se Almonnal, se Danirral, a tetőfedővel, és semelyik barátjukkal vagy barátnőjükkel sem. Csak amikor egyetlen hallgatózó fül sem volt a közelben, akkor sugdolózott Maja és Mati közös titkukról, mely csak kettejüké volt. Gyakran találkoztak délutánonként titokban egy istállóban, egy elhagyatott, omladozó istállóban Matiék hátsó udvarában, ahol nem hallhatták őket Mati szülei és nővérei, és a titokról sugdolóztak.

A falubeli gyerekek, köztük Mati nővérei is, észrevették, hogy ezek ketten időnként kettesben sugdolóznak, és rögtön arra a következtetkedtek, hogy Maja és Mati megtetszettek egymásnak. És ha tetszenek egymásnak, akkor nagyon kellemes, sőt kedves dolog pletykálni kicsit róluk, és kicsit ki is gúnyolni meg piszkálni őket. Hisz mindig, mindenkor, mindenhol egy fiút és egy lányt, akik időnként kettesben szeretnének maradni, ahelyett, hogy állandóan az egész társasággal lógnának, azonnal egy párnak vélnek. És egy pár irigységet ébreszt. Az irigység fáj, és egyre dagad, és elkezd gúnyt termelni, nagyjából ugyanúgy, ahogy egy piszkos seb a gennyet.

Mati és Maja nem így látták önmagukat: a saját szemükben ők egyáltalán nem voltak egy pár, csupán egy titok kizárólagos részesei. Egyszer sem fogták meg egymás kezét, nem néztek mélyen egymás szemébe, nem mosolyogtak bensőségesen egymásra, és persze nem is csókolóztak, bár mindketten elképzelték már párszor, milyen érzés a csók, és vajon hogyan lehet eljutni odáig.

Ám ezekről a képzelgésekről egyszer sem beszéltek egymással. Egyetlen szót sem. Ami Maját Matival összekötötte, az nem a szerelem volt, hanem a titok, melyről rajtuk kívül senki sem szerezhetett tudomást.

A titok meg az őket érő gúnyolódás miatt Maja és Mati nagyon közel álltak egymáshoz, ugyanakkor magányosak voltak, mert ha kitudódott volna a titkuk, a többiek még sokkal jobban szórakoztak volna rajtuk, és még jobban kigúnyolták, megalázták volna őket. Hisz aki semmiképp sem hajlandó alkalmazkodni, és olyan lenni, mint mi mindnyájan, az nyilván nyerítő- vagy bégető- vagy bármilyen kórban szenved, úgyhogy jobb, ha nem merészkedik a közelünkbe, maradjon inkább távol, nehogy minket is megfertőzzön.

Akadtak, akik Almont, a halászt is kinevették a füzete miatt, amelybe gondolatait lejegyezte, azért a szokásáért, hogy az udvar szélén állva reggelente és esténként füttyülve hívta a kutyáját, aki nyilván már évekkorábban elpusztult, meg a madárijesztő miatt, melyet teljesen feleslegesen állított az ágyások közé a kertjében. De leginkább az időnként saját magával vagy a madárijesztővel folytatott, hosszú vitái miatt gúnyolták ki a háta mögött. A volt halász nemegyszer vitába szállt még a patakkal, a holddal, az égen úszó felhőkkel is. A falusiak különösen Almon és a madárijesztő vagy Almon és a fal meg a pad egy-egy veszekedés vagy nézeteltérés utáni, érzelmes békülését találták nevetségesnek.

Még Liliát, a péknét, Maja özvegy édesanyját is szívesen bosszantották nyerítő hangokkal a falu lakói, sőt még a halántékukat is megbökdösték az ujjukkal az asszony láttán.

- Gyertek, nézzétek, itt jön megint az a furcsa asszony, aki esténként mindig szétmorzsolja a maradék kenyeret, amit nem tudott eladni aznap, és a morzsákat a patakba dobja vagy szétszórja a fák között, hátha valami csoda folytán felbukkan nálunk egy oktan hal, vagy egy eltévedt madár épp itt szeli át az eget.

Előfordult azért, hogy néhányan azok közül, akik kinevették Liliát a morzsák miatt, időnként megtorpantak pár pillanatra a fák tövében vagy a patak partján, és várakozva álldogáltak: Hátha ez egyszer? Mégis? Mindennek ellenére? Nem? De egy perc múltán magukhoz tértek, mintha hirtelen valaki tapsolt volna egyet mellettük, és behúzott nyakkal, kissé szégyenkezve odébbálltak.

És hogy gúnyolódott szinte az egész falu, nyíltan, csúf röhögéssel, és nem csupán a hátuk mögött, szegény Szolinán, a varrónőn, és béna férjén, Ginomon, aki elkapta a felejtőkört, és egészen összement, míg olyan kicsike nem lett, mint egy párna, és vékony hangon bégetett, mint egy elveszett bárány. Szolina, a felesége pelenkába csomagolta, betakargatta két gyapjútakaróval, és minden este megsétáltatta egy babakocsiban a falu utcácskáin át egész a patakig, melynek dühös morgása hallatán Ginom éles, kétségbeesett hangon bégetni kezdett, mintha már minden elveszett volna.

10.

A következő volt a titok: egyszer Mati és Maja mezítláb sétáltak a patakban, és kerek, sima kavicsokat gyűjtöttek, melyekből Mati anyja kis ékszereket készített, hogy eladja őket. A patak egyik kanyarulatában, egy eldugott helyen, egy sziklahasadékban összegyűlt némi víz – egy árnyékos kis tavacska rejtőzött itt a sűrű sziklák közt, egy aprócska kis medence, körülbelül akkora, mint a szék lábai közti hely. Burjánzó vízinövények takarták el a tavacska alját. A növények miatt szétszóródott a vízen tükröződő napfény, mintha apró szilánkokra hasadt volna: a medencében éles aranyszínekben ragyogó szikrák százai remegtek.

Hirtelen a sziklafalak közt, a vízinövények rejtekében megmozdult-felvillant egy pillanatra, valami, lehetetlen, de ott reszketett, csillogott, csapkodott, de hát hogy lehet ez, élő ezüstnek tűnő pikkelyei fénylettek, mint a vízbe merített kés, egy hal, itt egy hal, ez egy hal volt, de hát miféle hal? Nem lehet hal, egészen-egészen biztos vagy benne, Maja, hogy te is láttál itt egy halat? Egészen? Mert én, figyelj, én tényleg teljesen, de teljesen lehetséges, ez mégis egy hal volt. Egy hal, Maja, egy hal, élő hal, te és én, mi ketten láttunk itt az előbb egy halat, de nemcsak láttunk, hanem nagyon is jól láttuk, hogy ez tényleg egy hal volt. Egy hal, nem pedig egy falevél, egy hal, és nem egy fémdarab, egy hal, én mondom neked, Mati, tényleg-tényleg egy hal, kétségtelenül egy hal, láttam. Én is láttam, egy hal volt, hal, csakis hal, semmi más.

Egy kis hal volt az, egy halacska, félujjni hosszú, ezüstös pikkelyekkel, finom csipke uszonyokkal és áttetsző, remegő kopoltyúval. Kerek, tágra nyílt halszemével rájuk meredt egy pillanatra, mintha azt üzente volna Majának és Matinak, hogy mi mindannyian, az összes élőlény ezen a bolygón, az emberek és a négylábúak, a madarak, a rovarok, a hullók és a halak, mindnyájan elég közeli rokonságban állunk egymással, a köztünk lévő számos különbség ellenére: hisz szinte mindannyiunknak van szeme, hogy lássa a formákat, a mozgást és a színeket, és szinte mind halljuk a hangokat és ahogy visszaverődnek, vagy legalább érzékeljük a bőrünkkel a fény és a sötétség váltakozását. És mindnyájan szüntelen tapasztaljuk és értelmezzük a szagokat, az ízeket és az érzéseket.

És még azt üzente: mindannyian megrémülünk néha, sőt rettegés tölt el minket, és időnként fáradtak vagy éhesek vagyunk, és mind vonzódunk bizonyos dolgokhoz, miközben más dolgok riadalmat vagy undort keltenek bennünk. Ezenkívül valamennyien, kivétel nélkül nagyon sérülékenyek vagyunk. És mindannyian, az emberek, a bogarak, a férgek, a csúszómászók és a halak, mind alszunk, majd újra felébredünk, és mind egyformán azon igyekszünk, hogy jó legyen nekünk, se túl meleg, se túl hideg, és valamennyien, kivétel nélkül megpróbálunk vigyázni magunkra, és óvakodni mindentől, ami vág, mar vagy szúr. Hisz

mindannyiunkat nagyon könnyű elpusztítani. És mindahányan, a madár és a kukac, a macska és a kisgyerek és a farkas, igyekszünk megóvni magunkat, amennyire csak lehet, a fájdalomtól és a veszélytől, mégis gyakran veszélybe kerülünk, amikor újra meg újra nekiindulunk, hogy élelmet és játékot, meg kalandot, izgalmakat, hatalmat és élvezetet keressünk.

- Olyannyira – mondta Maja, miután elgondolkodott kissé ezen a kérdésen -, olyannyira, hogy tulajdonképpen akár azt is mondhatjuk, hogy kivétel nélkül mindannyian egy csónakban evezünk: nemcsak az összes gyerek, nemcsak az egész falu, nemcsak minden ember, hanem az összes élőlény. Mindannyian. Csak azt nem tudom még biztosan, mi a helyes válasz arra a kérdésre, hogy vajon a növények is távoli rokonaink-e?

- Ezek szerint aki kineveti vagy piszkálja a többi utast – mondta Mati -, az ostoba, és az egész csónaknak árt. Mert másik csónakja nincs senkinek.

Egy pillanat vagy talán még egy pillanatnál is kevesebb idő múlva a halacska megrándult, kitérta vékonyka uszonyait, mint egy legyezőt, és fürgén elúszott, eltűnt a sötét vízben, a vízínövények árnyékában.

Ez volt az egyetlen állat, melyet Maja és Mati egész addigi életükben láttak, leszámítva a teheneket, lovakat, kutyákat és madarakat ábrázoló képeket a könyvekben vagy az osztályterem falain, meg a szobrocskákat, melyeket Almon, a halász faragott és osztogatott a falubeli gyerekeknek.

Maja és Mati tudta, hogy egy halacska volt, mert láttak már hasonlót a képeskönyvekben. És biztosan tudták, hogy élő volt, nem rajz, mert a képeskönyvek egyetlen rajzolt teremtménye sem képes így használni az izmait, így cikázni, ilyen gyorsan kereket oldani, és egyetlen szempillantás alatt eltűnni a vízínövények árnyékának titkos rejtekében.

11.

Évek óta ez volt az első élőlény a faluban azóta, hogy azon a szörnyű éjszakán Nahi, a hegy fantomja hosszú menetbe gyűjtötte és örökre elvitte az összes állatot, a lótól a galambig, az egértől a birkáig és az ökörig. Előfordult, hogy a szülőkön minden előzetes figyelmeztetés nélkül úrrá lett a nosztalgia vagy a bánat, és utánozni kezdték a gyerekeiknek a madarak és a négylábúak hangját, mindenféle bögést, a farkas vonyítását az erdőben, a galamb bűgását és a méhecske zümmögését, a vadludak szárnyainak suhogását, a béka brekegését és a bagoly huhogását. Ám néhány perc elteltével ugyanezek a szülők már maguk is tagadták szomorúságukat, úgy tettek, mintha csak tréfáltak volna, semmi több, és határozottan állították, hogy mindezeknek a hangoknak semmi közük a valósághoz, kizárólag csak a mesékben és a mondókákban léteznek.

Furcsán működött a falubeliek emlékezete: azok a dolgok, melyeket nagyon igyekeztek észben tartani, néha mélyen a feledés leple alá rejtőztek. Amiről viszont azt gondolták, hogy nagyon is jó volna kitörölni az agyukból, mindig előbukkant a feledésből, mintha direkt bosszantani akarta volna őket. Időnként előfordult, hogy a legapróbb részletekig emlékeztek olyan dolgokra, amik meg sem történtek. Vagy eszükbe jutott, ami volt, de nincs már, fájdalmasan, vágyakozva gondoltak rá, de szégyenükben vagy bánatukban határozottan

állították, hogy álom volt csupán. A gyerekeknek pedig azt mondták: hisz mindez csak mese. Vagy azt: ez mindössze csak egy kis tréfa volt. Nem több.

Néhány gyerekben ezek a történetek valami homályos vágyakozást ébresztettek az után, ami régen létezett tán vagy soha nem is volt. De sok gyerek egyáltalán nem is akart hallani erről, vagy ha mégis, utána kigúnyolta a szüleit és Imanuela tanárnőt: oly sok éve nem látott senki a faluban egyetlen állatot sem, hogy a legtöbb gyerek úgy vélte, ez az egész múúú meg meee meg miaú, az összes csipp-csirip, iááá, vau és gá-gá mind tényleg csak a szülők furcsa kitalációja, téveszmék, melyek ideje lejárt, így meg kell szabadulni tőlük, és aki más, mint a többiek, az el fogja kapni a nyerítőkórt, mindenki távol fogja tartani magát tőle, és nem mentheti meg már soha senki.

Talán csak Danirt, a hosszú lábú, nevetős tetőfedőt, a falubeli lányok kedvencét lett volna értelme megkérdezni, hogy mi igaz és mi nem, Danirt, aki szeretett énekelni a segédeivel, miközben a magasban, a sátortetőkön dolgoztak, és szívesen megállt útközben, hogy a nyitott ablakon át úgy beszélgesse a gyerekekkel, mintha ők is felnőttek volnának, vagy ellenkezőleg, úgy fecserésszen velük, mintha ő maga is gyerek volna még, és szeretett füttyörészni is a lányok ablaka alatt.

Az volt azonban a baj, hogy Danirnál és a barátainál, akik köré gyűltek a kövezett főtérre a hosszú nyári estéken, náluk sohasem lehetett tudni, mikor viccelnek és mikor ugratják egymást. Még ha tényleg komolyan beszéltek is, akkor is úgy tűnt, mintha mókáznának. Aki megpróbált komolyan beszélni velük, valamiért mindig azon vette észre magát, hogy tréfálkozva szól hozzájuk, még ha egyáltalán nem is állt szándékában ilyesmi.

Almon, a halász kivételével, akire senki sem hallgatott, mert mindenki lenézte, nem akadt senki az egész faluban, aki megtaníthatta volna a gyerekeknek, hogy a valóság nemcsak az, amit a szem lát, és nemcsak az, amit a fül hall és a kéz meg tud fogni, hanem az is, ami rejtve marad a szem és a tapogató ujjak előtt, és csak annak fedi fel magát néha, egy-egy pillanatra, aki a lelki szemével keresi, aki belülről tud figyelni és hallani, és képes a gondolataival tapintani. De ki akarta volna egyáltalán meghallgatni Almont? Ő csak egy bőbeszédű, majdnem teljesen vak öregember volt, aki egyfolytában a ronda madárijesztőjével vitatkozik.

12.

Miután eltűnt a hal, mindketten látták, hogy a másik arcára kiül a döbbenet és az ijedtség – a szájuk kissé tátva maradt, a szemük tágra nyílt, a homlokuk és az orcájuk falfehérre sápadtak.

- Mondd, te is hallottad, amit én?

- Hát te is hallottad?

Tényleg lehetséges, hogy a messzi távolból, a közeli erdőkön túlról, a hegyeken és a völgyeken túlról, az északi ormok meredélyeit borító erdők felől néhány gyenge, álomszerű hang ért el hozzájuk, majd némult is el rögtön, kutyaugatásra emlékeztető, mély, tompa visszhangok?

Maja és Mati Imanuela tanárnő történeteiből tudták, hogyan ugatnak a kutyák, de hát szegény Imanuela tanárnőt, aki minden férfival kikezdett, mégsem talált az egész faluban egyetlenegy sem, aki akár csak egy pillantásra méltatta volna őt, mindenki kigúnyolta.

De lám, alig egy órával a halas eset után Majának és Matinak az volt az érzése, hogy az északi hegyorom felől érkező tompa hangok kicsit ugatásra hasonlítanak. Vagy tán nem is igazi kutyákat hallottak? Lehet, hogy csak egy távoli sziklaomlás volt az? Vagy a feltámadó szélben recsegő és nyöszörgő fák koronájának izgatott zizegése csapta be őket?

Ki hinné el Majának és Matinak, hogy egy élő halat láttak a patakban? És ráadásul még majdnem ugyanakkor távoli kutyaugatást is hallottak? Ki ne kacagná ki őket? Előfordult néha, hogy egyik-másik gyerek, miután reggel megérkezett, arról próbálta meggyőzni a többieket az iskola udvarán, hogy hallott – akár meg is esküszik rá – valami hangot, ami talán csiripelés lehetett. Vagy zümmögés. A gyerekek a maguk részéről egy szavát sem hitték azoknak, akik ilyeneket meséltek, hanem kinevették, kigúnyolták, és azt mondták neki, sokkal jobb lesz, ha felhagy az ilyen beszéddel, de gyorsan, mielőtt úgy végzi, mint Nimi, a csikó.

Talán azért, mert a gúnyolódás némileg megvédi a gúnyolódót a magány fenyegetésétől? Mert másokat kigúnyolni csapatban szokás, míg az, aki a gúnyt elszenvedí, mindig egyedül marad?

És a felnőttek? Ők miért nem akartak hallani ezekről? Tán csak azért, mert ők állandóan a bensőjükben suttogó hangot igyekeztek elnémítani? Szégyellték magukat valami bűn miatt?

Sokszor visszatért Maja és Mati arra a helyre, a tavacska fölé hajoltak, annyira közel, hogy az orruk majd a vízbe ért, de a halacska nem jelent meg többé. Hiába kutatták át a patak meredek partján a vizet elszórtan szegélyező sziklák közti eldugott öblökben megbúvó több tíz vagy száz apró medencét, amelyekben a vízinövények elrejtették a patak fenekét borító, aranyszín homokot.

Am egy alkalommal, estefelé, egyszer csak hirtelen elsuhant valami nagyon magasan a fejük fölött – valami lebegett az egyre sötétedő égen, valami repült ott könnyen és fényesen, mint egy magányos felhő az esti szélben. Az erdő irányából érkezett, áttetszőn, lassan elhaladt a néma magasban a fejük fölött, s ismét elnyelte az erdő, szinte még azelőtt, hogy Majának és Matinak ideje lett volna észrevenni. Szinte, de azért nem teljesen azelőtt, hogy észrevették volna, valami elsuhant a fejük fölött méltóságteljesen és némán, és továbbrepült jóval a falu és a patak és a sötét erdők fölött. Maja és Mati tekintete találkozott, és mindketten megremegettek.

13.

Így esett, hogy ez a két gyerek, Mati és Maja, mint egy csupán két tagból álló, titkos föld alatti sejt, elkezdtek győzködni egymást, hogy tán valóban léteznek valahol az állatok. Mati nagyon félt, Maja valamivel kevésbé, mégis, mint valami varázslat, úgy vonzotta őket a nagy kaland, melynek célja, hogy életjeleket keressenek. Nem könnyű szívvel határozta el magát Mati és Maja erre a kalandra. Nem bíztak teljesen önmagukban: talán a halacska és az ugatás csak a képzeletük játéka volt? Talán mégis csupán egy ezüstös levél csillant meg a vízben pillanatra, mielőtt elmerült? Tán kettétört egy öreg fa az egyik távoli erdőben, és csak a

recsegésének visszahangját sodorta el hozzájuk a szél, ezt hallották ugatásnak? Hogyan és hol vágjanak neki a kalandjuknak? És mi lesz, ha elkapják és megbüntetik őket? És mindketten szégyenben maradnak világ csúfjára? Mi lesz, ha őket is megfertőzi a nyerítőkór, mint Nimit, a csikót? És mi történik majd velük, ha megharagítják Nahit, a fantomot? Mi lesz, ha ők is örökre eltűnnek fekete palástja alatt, pont úgy, ahogy sok évvel korábban eltűnt minden állat, mely azelőtt, így mesélik a felnőttek, a faluban és a környéken élt?

És egyáltalán, hol kéne elkezdniük a keresést?

14.

A válasz erre a kérdésre, súgta a szívük, hogy a keresést az erdőben kell kezdeniük. Ez a válasz annyira megrémítette Matit és Maját, hogy félelmükben vagy három-négy héten át nem is sugdolóztak egymással a kaland tervéről. Mintha valami annyira kínos dolog történt volna kettejük közt, hogy jobb úgy tenni, mintha meg se történt volna. Vagy megtörtént, de teljesen feledésbe merült.

Ám a kaland már gyökeret vert bennük és mélyen beleivódott az álmaikba. Már nem örömet ébresztett bennük a kaland, már nem kíváncsiságot és izgalmat, sőt még csak nem is lángoló bátorságot, hanem egyszerűen egy szürke, örökké változatlan érzés lett úrrá mindkettejükön, mely nem is hagyta el őket többé: hogy így kell lennie. Hogy ezt kell tenniük, és kész. Hogy nem tehetnek mást. Hogy mostantól egyszerűen ez a sorsuk. Hogy már nincs is tulajdonképpen más választásuk.

Így aztán tovább sutyorogtak az erdőről, a halacszkáról a medencében, a távoli kutyaugatásról és a fejük felett elsuhanó felhőről, mely nem is volt felhő, meg más életjelekről. Ezek a sutyorgások ismét mindenféle pletykákra és célozgatásokra sarkallták az osztálytársakat meg az éles szemű szomszédokat.

- Nézzétek – mondták összekacsintva, nevetve -, nézzétek ezt a párocskát, biztos fogják már egymás kezét, de kit érdekel a kezük, lefogadom, hogy csókolóztak is már. Sőt, ki tudja, talán már pucéran is látták egymást!

Akadtak, akik azt mondták rájuk, hogy tulajdonképpen eléggé összeillenek, mert mindketten furcsák, Maja az anyjával, azzal a bolond péknével, aki minden este morzsákat szór a patakba, melyben nem élnek halak, vagy a fák alá, melyeken nincsenek madarak, Mati meg a kis fűzetkéivel, melyekbe mindenfélét irkál, de nekünk nem mutatja meg, hanem szalad velük Almonhoz, a halászhoz, aki a falakkal vitázik. Vagy talán nem is Almonnak mutatja, amit írt, csak Almon madárijesztőjének?

Így gyűlt körülöttük a gúny, mint egy sötét sárfolt, mely szétterjedve zavarossá változtatja a vizet. Ám Mati és Maja a maguk részéről már búcsút mondtak a gúnyolódóknak – egy reggel mindketten nagyon korán fölkeltek, és ahelyett hogy iskolába mentek volna, elhagyták a falut, és elindultak befelé az erdőbe.

15.

Maja és Mati a patakmeder mentén haladtak, de nem kézen fogva. Illetve, amikor a patak egyik kanyarulatánál a vízből itt-ott kiálló, síkos sziklaszigeteken egyensúlyozva átkeltek a másik partra, egyszer-kétszer mégis kénytelenek voltak megfogni egymás kezét, nehogy belepottyanjanak a hideg vízbe. Ahogy egyre feljebb haladtak a hegyen a patakot követve, mind sűrűbbé vált az erdő. Többször is félre kellett hajtaniuk az útjukat álló ágakat vagy bokrokat, félrehúzniuk a különféle kúszónövényeket, hogy utat törjenek maguknak.

Egy-egy pillanatra úgy érezték, nincsenek egyedül az erdőben, van ott még valaki vagy valami, mintha valami széles, nagy és sötét lény követné őket mélyen, csendesen lélegezve a hátuk mögött. De ahányszor csak hátrapillantottak, mindig csupán sűrű növényzetet láttak, melynek zöld színe egyre inkább feketébe hajlott. És bárhogy hegyezték is a fülüket, bárhogy erőlködtek is, semmit sem hallottak, csak a fák koronái közt süvítő szelet, a patak csobogását meg a lábuk alatt ropogó száraz leveleket és ágakat.

Helyenként olyan sűrű volt az erdő növényzete, hogy csak kétrét görnyedve vagy négykézláb tudtak átvergődni rajta. Pár barlang bejárata előtt is elhaladtak, de amikor belestek, mindegyikben csak por- és dohszagot árasztó, fekete sötétség tátongott.

Ám az egyik barlang szájából meglepő módon nem dohszag áradt, hanem füstkarikák szállongtak kifelé, és kellemes tábortűz-illat töltötte be a környékét. Egy pillanatra mindketten megdermedtek, majd Mati azt súgta Majának:

- Meneküljünk innen gyorsan, mielőtt észrevennének minket!

- Én előbb azért beosonok oda – súgta vissza Maja -, csak belesek egy kicsit, hogy mi van ott, egyszerűen tudnom kell. Te várj meg itt, Mati, bújj el a mögé a szikla mögé, és őrködj! Ha azt látnád, hogy menekülök, kezdj el te is futni lefelé: ne késlekedj és ne várj rám, hanem fuss haza olyan gyorsan, ahogy csak bírsz, ne is nézz hátra! Én is lerohanok majd, amilyen gyorsan csak tudok. Ám ha azt látnád, hogy eltelt már mondjuk negyedóra, és én még mindig nem tértem vissza, ne várj tovább: szaladj haza, közben próbáld meg pontosan megjegyezni az utat, és mondd el mindent Danirnak, a tetőfedőnek. Csak Danirnak, rajta kívül senki másnak. Nehogy anyám halálra rémüljön.

Matit félelem töltötte el, és szerette volna azt súgni Majának, hogy ezt nem szabad, ez veszélyes, hogy nem tudni, mi leselkedik rájuk a barlang sötétjében, de visszafogta magát és hallgatott, mert mindig is tudta, hogy Maja bátrabb nála, szégyellte is magát kissé emiatt, sőt ki is gúnyolta magát.

Két kanyar és három sziklalépcső után ért el Maja az alacsony barlang végén lévő szűk sziklaüregbe. A barlang falát korom borította, a lángok idegesen táncoló árnyékokat vetettek a falakra. A tábortűz kellemes, étvágygerjesztő füstillatot árasztott. Mati némi habozás után úgy döntött, hogy nem hallgat Majára, hanem ő is utána indul: két kanyar, két lépcső, ám a harmadik előtt elfogyott a bátorsága, megtorpant, és elrejtőzött a szikla mögött, onnan leste, mi történik Majával. Láta, hogy egy kis emberke ül ott egyedül, Majának háttal – a tűzzel foglalatostkodott serényen, úgy tűnt, észre sem veszi Maját, aki megállt a háta mögött óvatosan, készen rá, hogy egy pillanat alatt sarkon forduljon és elrohanjon.

Az emberke egy bottal megpiszkálta a tüzet, melyen pár szem krumplit sütogetett hagymával, óvatosan egyik oldalukról a másikra fordította a megsült krumplikat a parázsban, összekotorta a hamut, és közben barátságosan társalgott a tűzzel, kedves szavakat biztatta, és magát is dicsérte az ügyességéért. Így szorgoskodott egyre a tábortűznél és beszélt hozzá szinte szünet nélkül, észre sem véve Maját, aki fölé hajolva egész közlelől figyelte őt, miközben Mati rémülten pislogott ki sziklarejtekeből Maja hátát lesve, és azon tépelődve, mit kéne tennie. A lábai szinte könyörögtek, hogy mihamarabb elrohanhassanak onnét, míg az érzései azt követelték, hogy lépjen elő, és álljon Maja mellé. Míg a lábai és az érzései közt dúlt a harc, Mati lecövekelt a szikla mögött, elég közel Maja hátához, de távolabb az idegentől és kicsit közelebb a barlang kijáratához.

Az idegen hirtelen felemelte a tekintetét, és nyugodtan, minden csodálkozás nélkül elmosolyodott, mintha végig tudta volna, hogy váratlan vendégei érkeztek, és csupán arra várt volna, hogy egy pillanatra félbehagyhassa a tűzzel való foglalatoskodást, és teljesíthesse az udvariasság által rárótt házigazdai kötelességét.

- Maja? Mati? Szeretnétek esetleg leülni? Pihenni egy keveset? Akartok sült krumplit enni velem? Gyertek, foglaljatok helyet. Zöldségem is van, meg mindenféle gyümölcsem, gombám és dióm. Üljetek ide.

16.

Maja és Mati nagyon megdöbbsentek, mert az emberke nem felnőtt volt, hanem egy kisfiú, és nem is egy idegen kisfiú, hanem éppenséggel Nimi, Nimi, akit mindenki csikónak hívott, akinek örökké folyt az orra, aki egykor makacsul mesélni akart az álmairól, az éjszaka közepén sündisznóvá váló papucsról meg a kígyóvá vagy elefántormánnyá váló gumiszalagról, és akit mindenki kinevetett. Nimi, aki egyszer fogta magát, és elindult egyedül az erdőbe, ahol találkozhatott valamivel, ami annyira megrémítette vagy megrázta, hogy nyerítőkört kapott tőle. A nyerítőkör miatt teljesen felhagyott a beszéddel, a falu utcácskáin kezdett csavarogni nyerítve, elülső fogai előreálltak, és egy rés tátongott köztük, az egyik szeme örökké könnyezett, és azóta csak fel-alá kóborolt éjjel és nappal, télen és nyáron, otthon és barátok nélkül, Maja és Mati sem tudtak segíteni rajta, még a családja is lemondott róla.

És most itt találta Mati és Maja ebben a barlangban Nimit: nem azt a Nimit, aki nyerít, aki elmenekül az emberek elől, felmászik egy fára és úgy grimaszol le rájuk a felhők magasából, hanem egy beszélő Nimit, aki megérinti a vállukat, sült krumplival és tűzön pirított hagymával kínálja őket, és még a könnyező szeme is barátságosan mosolyog rájuk.

Később, amikor már jóllakottan és ellazulva üldögéltek és beszélgettek a tábortűz parazsa mellett, Nimi elárulta nekik, hogy az ő csikónyerítése egyáltalán nem betegség, hanem egy döntés: elege lett a piszkálódásból, a lenézésből és a gúnyolódásból, elhatározta hát, hogy elmegy és egyedül, szabadon fog élni, szülők nélkül, szomszédok nélkül, osztálytársak nélkül. Így senki sem alázza meg és senki sem mondhatja meg neki se a faluban, se az egész világon, hogy mit tegyen és mit ne: ő az egyedüllétet választja. A nyugalmat és a szabadságot. Igaz, hogy kiálló elülső fogai közt túl nagy a rés, de legalább ezek mögött a buta fogai mögött fej van, nem pedig bolondgomba, mint a gúnyolódóknak. Időnként lemegy mászkálni és

nyeríteni egy kicsit a faluba, ilyenkor mindenki rémulten menekül előle, mert félnek, hogy megfertőzi őket. De itt van az otthona, itt él, ebben a barlangban, ide halmozza fel a hátsó udvarokról összegyűjtött mindenféle holmikat: könyveket és korsókat, köteleket, edényeket, fűzeteket, deszkákat, gyertyákat, gyümölcsöt és zöldséget, kétszersültet meg a szárítókötelekről elcsent ruhadarabokat. Almon, a halász megengedte neki, hogy éjszakánként kiásson pár krumplit a kertjében, gyümölcsöt szedjen a fáiról és zöldséget gyűjtsön az ágyásaiból.

- Hogyhogy nem félsz az erdőtől? Nahitól?

- Igen, időnként tényleg félek egy kicsit, főként éjszakánként, de nem Nahi miatt – mondta Nimi. – Tulajdonképpen itt a barlangomban sokkal kevésbé félek, mint amikor a gyerekek közt vagyok, akik gyűlölnék engem, nyerítenek rám és kövekkel meg téglákkal hajigálnak, vagy a felnőttek közt, akik ujjal mutogatnak rám, és azt mondják, nézzétek-itt-jön-az-a-szerencsétlen-nyerítőkóros-szegény-szülei, és mindig figyelmeztetik a kisebb gyerekeket, hogy ne merészkedjenek a közelembé.

- Mondd, Nimi, láttál valaha állatokat itt az erdőben? Nem? És Nahit? Talán Nahit láttad? És még valami, tényleg létezik olyan betegség, hogy nyerítőkór?

Nimi, a csikó nem felelt erre a kérdésre, helyette felállt, kinyújtózott, nyitott tenyérrel integetett nekik, megszívta az orrát, előreálló foggal, könnyező fél szemmel elmosolyodott, saját magának mosolygott, nem Majára vagy Matira, átugrott közöttük, kiszökkent a barlangja bejáratán, majd hirtelen hangosan, nagyon hosszan cifrázva, kétségbeesetten, ugyanakkor pimaszul és kihívóan felnyerített. Közben vidáman elügetett, be a fák közé, futtában egyre csak boldogan, hangosan nyerített, ahogy távolodott, lassan gyengült a hangja, míg végül elnyelte az erdő mélye.

Miután kialudt a tűz Nimi barlangjában, Mati és Maja úgy döntött, hogy továbbindulnak felfelé a hegyi ösvényen, mely egyre meredekebbé és kanyargósabbá vált, és egyre jobban hasonlított a sűrű bokrok rengetegébe vajt, keskeny, sötét alagútra.

Hamarosan nem vezetett már tovább ösvény, sem az egymásba futó erdei csapások hálója, csak ez a fojtogató, sötét labirintus állt előttünk, melyet inkább fekete, semmint zöld színű, sűrű növényzet szegélyezett – a növények egyike-másika szúrt, csípett vagy mérgező nedvével égette a bőrüket.

Mati és Maja végig azon igyekezett, hogy ne távolodjon el túlságosan a patak medrétől, de nem mindenütt tudtak közvetlenül mellette haladni, mert sok helyütt a víz két meredek sziklafal közt folyt át, vagy éppen teljesen el is tűnt a föld alatt, hogy aztán ott bukkanjon fel újra, ahol a legkevésbé várták volna. A patak csobogása azonban segítette Majának és Matinak tájékozódni a hegyoldalon: mintha egy ideges és zajos túravezető lett volna ez a patak, aki egy percre sem hallgat el, hol a fogát csikorgatva robog keresztül a kavicsokon és kődarabokon, hol tompán morogva halad át a szirtek közt, sőt néha megvadulva üvölt a habzó vízesésekben.

Pár órával később eltűnt előlük a patak. Még zúgásának távoli moraja sem hallatszott többé. A víz csobogása helyett másfajta, recsegő, nyöszörgő, sístergő zörejek kezdtek visszhangozni az erdő rejtekén, mintha valami sóhajtozna, lihegne és suttogna valahol a közelben, mégis

láthatatlanul. Egy másik valami fojtottan felköhögött, nem messze tőlük, egy harmadik pedig makacsul fűrészelt vagy rágcsált, egy pillanatra megpihent, mintha elfáradt volna, majd újra kezdte.

Maja és Mati érzése szerint már estelednie kellett volna. Úgy gondolták, keresnek maguknak valami barlangot, melyben megvárhatják a reggelt. Furcsállták, hogy a faágak közt még mindig nappali fény szűrődik be.

Mati megállt, hogy kilihegje magát és lesöpörje magáról a ruháját borító tüskék és száraz fenyőtűk egy részét. Maja, aki majdnem mindig pár lépéssel előtte haladt, szintén megállt, hogy bevárja. Azt javasolta, hogy haladjanak tovább a keskeny ösvényen, amíg csak világos van.

- Akarod, hogy visszamenjünk? – fordult Matihoz nem kérdő hangsúllyal, inkább úgy, mint aki előre tudja a választ.

Mati szíve szerint tényleg visszafordult volna, de nagyon fontos volt számára, hogy ha feladják és hazamennek, az ne az ő, hanem Maja kérésére történjen. – Te mit gondolsz, Maja? – kérdezte hát.

- És te?

Mati habozott kicsit, majd bátran és határozottan így felelt:

- Úgy döntöttem, hogy azt tesszük, amit te mondasz.

- Jó, hogy ettünk Nimi tábortüzénél – mondta erre Maja -, de most megint éhes vagyok kissé, és kicsit el is fáradtam.

- Akkor visszafordulunk?

- Talán. Igen. Rendben. De ne haza menjünk, hanem Nimi barlangjába, ott ellehetünk reggelig, aztán folytatjuk az utunkat fel a hegyre.

Így aztán elindultak együtt lefelé. Ezúttal Mati haladt elől és ő tört utat a rengetegben. Ám az erdő egyre sűrűbb lett. Miközben lassan evickéltek előre, mint két fáradt úszó az erős hullámok közt, a növényzet mind áthatolhatatlanabbá vált. Ahelyett, hogy lefelé mentek volna, ismét azon vették észre magukat, hogy egy meglehetősen meredek erdei ösvényen kaptatnak felfelé. Megint úgy érezték, hogy közeledik a szürkület, a sötétség sem lehet már messze, és ők már sohasem találhatnak rá Nimi barlangjára.

Hirtelen egy alacsony, sötét árnyék bukkant fel néma csendben a fejük felett, közvetlenül az ágak fölött lebegett, szinte hozzájuk ért, egy percre elsötétedett körülöttük az egész rengeteg, majd az árny nesztelenül tovaszállt. Mintha rövid időre mindent nehéz, fekete lepel borított volna be. Egy pillanatra mindkettejük szívét eltöltötte a hatalmas varázslattól való rettegetés, a félelem a naptól, mely nem nap, és az éjszakától, mely nem igazán éjszaka. Ám egyikük sem szólt egy szót sem. Hallgattak, és araszoltak tovább felfelé, míg hirtelen egy púpos hegyhátra nem értek. Úgy határoztak, hogy itt megpihennek és kitalálják, hogyan tovább. Csak Maja ment tovább még egy keveset körbekémleni, mert úgy tűnt, mintha a távolból a patak csobogását hallaná.

Ott, a hegyháton, két szikla közt, Mati közben lahajolt, hogy szemügyre vegyen egy fura alakú, csigára emlékeztető kis követ, mely talán valóban megkövesedett csigaház lehetett. Közben Maja egyre feljebb kapaszkodott a hegyoldalba, követve a neszt, melyet a patak hangjának vélt. Végül Mati már nem is látta őt, és a lépései zaját sem hallotta többé, mégsem mert hangosan utána kiabálni. Mikor hátrapillantott, Maja sem látta Matit, akit eltakartak a fák, és ő sem mert kiabálni – mindketten úgy érezték, hogy itt nem szabad hangoskodni, mert nincsenek egyedül az erdőben, valami vár rájuk a sűrűben. Vagy felettük lebegve. Vagy tán csak ott áll némán, mozdulatlanul az árnyékban, és szüntelenül őket figyeli a fák közül. A mindenre rátelepedő, mélységes csendben Mati hirtelen úgy érezte, hogy nemcsak ő hallja a saját rémült szívdobbanásait, hanem az a valami is, ami az árnyékban állva szüntelenül őt figyeli, az is hallja.

Amikor Mati letette a csiga formájú kövecskét a sziklára, majd Maját keresve körbenézett, elmászott a cipője mellett egy másik, élő csiga, de mire Mati ismét odapillantott, már el is tűnt, mintha ott sem lett volna, elnyelte az egyik sziklarepedés.

17.

Némi habozás után Mati úgy döntött, hogy jobb lesz leülni, és megvárni Maját e mellett a nagy fejszére emlékeztető szikla mellett. Mert mi történne, ha elindulna utána? Hátha közben Maja visszatér ide egy másik úton? És ha nem találja őt itt, tán egyedül a keresésére indul az erdőben, ahol eltévedhet, és így keresik majd egymást, míg egészen be nem sötétedik. Így hát Mati a fejsze alakú sziklának dőlve üldögélt, és erősen fülelve igyekezett elcsípní minden zörejt és neszt.

Innen fentről az alatta elterülő erdőt hatalmas, sötét, de világoszöld, szürkészöld, zöldessárga és szinte feketébe hajló mélyzöld foltokkal tarkított függönynek látta.

Mati szeme a falu házainak sátortetőit kutatta messze, mélyen lent a mélyben, ám a falunak nyoma sem volt. Mati egy pillanatra maga elé képzelte Almon, a halász gyümölcsfaültetvényét. Lelki szemével világosan látta a veteményeskertet, sőt még a madárijesztőt is az ágyások közt. Azt is el tudta képzelni, ahogy az idős halász fel-alá járkál ott nagyokat nyögve, a veteményesen át a kerti asztalhoz sántikál, közben vágyakozva emlékszik vissza Zitóra, a kutyájára, a sármányokra, a halakra, sőt még az éjszakánként a szobabútorra gyomrában percegő szúcsaládra is. Járkálás közben most nyilván a madárijesztőt szidja vagy magával vitatkozik, és biztosan nem marad adós a válasszal, mormol valami megfellebbezhetetlen végszót sűrű, ősz bajsza alatt.

Nem messze Imanuela tanárnő áll magányosan, és ruhát tereget egy kötélre a házikója mögötti udvarban. Mati a pletykákból tudta, az egész falu tudta, hogy a már nem fiatal Imanuela tanárnő egész életében igyekezett magára vonni a falubeli férfiak figyelmét, akár agglégény volt az illető, akár házas, akár ifjú, akár idősebb, de az egész faluban nem akadt egy férfi sem, akinek tetszett volna. Időnként Mati is a szegényre mindenféle csúfneveket aggató gúnyolódók közé állt. Most azonban magában mindent megbánt: Imanuela tanárnő magányát és kétségbeesését most szomorúnak, sőt szívszorítónak érezte.

Amikor a szülei háza melletti utcácskára gondolt, Mati maga elé képzelte, ahogy Danir és a két segédje egymás mögött ülnek az egyik sátoztetőn, kalapálnak és közben nevetnek, mert sikerült egyszere kikopogniuk egy vidám induló ritmusát.

Azt is elképzelve, ahogy Szolina, a varrónő megáll séta közben, és a férje babakocsija fölé hajol, tán hogy megigazítsa a takaróját vagy kicserélje a nedves pelenkát, vagy talán csak hogy megsimogassa ritkás, ősz hajjal borított fejét, miközben Ginom a felejtőkór miatt vékony, szívszorító hangon béget, mert azt hiszi, hogy ő csak egy báránka és a felesége a szoptató anyajuh.

Talán pontosan ugyanebben a pillanatban, mialatt ő itt ül és a falu életére gondol, Lilia, a pékné, Maja anyja az otthonában működő sütödéből épp a falu főterén álló egyetlen vegyesboltba tart. Talán találkozik is ott a férjét babakocsiban sétáltató Szolinával. Lilia biztosan megáll, ahogy szokott, hogy váltson pár szót Szolinával, elmondja, milyen nehéz felnevelni egy olyan szemtelen és makacs lányt, mint Maja – szemtelen, mint maga az ördög, de egyáltalán nem kegyetlen, az a baj, hogy a kislányomnak túl határozott és erős a jellege, mindent sokkal jobban tud nálam és másoknál is, ezért mindennek mindig pontosan, de egészen pontosan az ő akarata szerint kell történnie.

Azután Lilia nyilván el is búcsúzik Szolinától, elnézést kér – mert szokása állandóan minden ok nélkül lesütni a szemét és mindenkitől bocsánatot kérni -, rögtön ott is hagyja Szolinát és Ginomot, s tovább löki-gurítja maga előtt lefelé a lejtőn ócska kenyereskocsiját, melyen már rég meg kellett volna olajozni vagy tán ki is cserélni a kerekek csapágát.

Tulajdonképpen miért ne mennék át valamikor a közeljövőben én magam megolajozni?, gondolta Mati. Mondjanak amit akarnak! Mondjanak csak. Neveessenek, amennyit akarnak. Hisz én és Maja olyasmit látunk, amiről ők nem is álmodhatnak. És amikor hazatérünk ebből az erdőből, talán már tudni fogjuk azt, amit senki sem tud a faluban. Vagy nagyon igyekszik nem tudni. Vagy talán az egész falu tudja, csak tettetik magukat, mint a kis Nimi, aki szándékosan megjátssza a beteget, hogy szabad lehessen?

Ha egyszer baj nélkül hazatérünk az erdőből. Nagyon furcsa, hogy az este, melynek már rég le kellett volna szállnia, hogy sötétbe borítsa az egész világot, egyre csak késik, nem jön. Mintha valaki elvarázsolta volna.

Mi lesz, ha Maja túlságosan messzire tévedt?

Vagy ha nem találja az utat visszafelé?

Mi lesz, ha mindkettőnket foglyul ejtett az erdő ösvényeinek labirintusa?

Vajon mennyi időnk maradt, ha maradt egyáltalán, az éjszaka leszálltáig?

Mostanáig talán még nem kezdtek aggódni értünk otthon. De hamarosan fognak.

Mati sokáig ült így, a falut kémelve a magasból, gondolataiba és képzelgéseibe merülve, de tulajdonképp végig azon igyekezett, hogy elűzze pillanatról pillanatra erősödő, a bőre alatt kúszó, borzongató felélmét: mert Maja nem tért vissza, később sem jött meg, és a később után se adott magáról életjelet. Mati egyre dühösebb lett rá: hová tűnt el így? Lehetséges volna, hogy lement a hegyről és visszasétált nélküle a faluba? Meg is érdemelné, hogy én is lelépjek, és gyorsan hazamenjek, mielőtt leszállna az éj.

Később a Maja iránti düh a magas fák suttogása, a csend és a szél által keltett félelemnek adta át a helyét. Időközben már érződni kezdett a levegőben a délután végének vagy az este közeledő elejének illata, hamarosan-este-lesz szél motozott az erdő fainak ágai közt. A szél lágyan suttogva rázta a fenyők tűleveleit, amitől Matinak, aki már felállt, és épp készült minél gyorsabban hazarohanni, le a hegyoldalon, hirtelen úgy tűnt, hogy nagyon messziről megint kutyaugatás foszlányait hallja. Egy pillanatra mintha a hegy tetejéről, az erdőn túlról Maja tompa hangját is hallotta volna, amint újra meg újra meg újra őt hívja a távolból:

- Mati, Ma-ti, gyere ideee, gyere Ma-ati, gyere ideee, gyereee, gyereee...

Mati nem tudta, melyik lehetőség a rémisztőbb: elszaladni, mintha nem is hallaná Maját, aki talán kétségbeesetten segítségért kiált, vagy az ellenkezője, bátran elindulni a hang után, mely tévútra viheti vagy csalárd módon veszélyes csapdába csalhatja, a hang után, mely talán nem is a hegy tetejéről szól, hanem a saját fejéből, a szívét egyre jobban elsötétítő rettegésből és az elkeseredésből, melytől úgy elakad a lélegzete, mintha egy súlyos láb taposna a mellén.

18.

Végül Mati elkezdett felfelé kapaszkodni a sziklákon. Körülötte egyre sűrűbb és sötétebb lett az erdő, mintha a fák szándékosan igyekeztek volna elállni az útját. Ám a fatörzsek közt ismét valami keskeny, a hegyoldalban kanyargó ösvényféleség bontakozott ki, mely meredek lejtőkön át, sűrű bokrok közt vezetett. Ez az ösvény éles kanyarokat vetve egyre feljebb vitte őt a csúcs felé, miközben a hegyormok mögött lenyugodni készülő nap fénye előbb tűzvész-, majd bor-, végül parázsvörösre festette az eget az erdő fölött. Hamarosan a sötétség leple borítja majd az eget és a földet.

Ekkor Mati egy kőfalat pillantott meg egy vastag faágakból ácsolt kapuval, a fal és a kapu fölött valami színesen fénylő felhő lebegett, mögüle pedig rengeteg furcsa hang szűrődött ki, magas, éles és mély, tompa és vékonyka, kellemes hangok, mint egy-egy hópehely, füttyülő, ciripelő, fűjtató hangok, csikorgó és simogató hangok, olyan hangok, amelyeket Mati még soha életében nem hallott, mégis emlékezett rájuk, és tudta, hogy ezek állatok hangjai – bögést hall közte, mély morgást, csiripelő-zümmögő-éneklő torkok együttesének dalát. És mindezek közül a hangok közül kihallatszott Maja csengő, az örömtől csilingelő hangja:

- Mi bajod van már, ne álldogált ott kint, nyisd ki a kaput, Mati, gyere be te is!

19.

Mati egy darabig a kapu előtt álldogált, azon tépelődve, mit tegyen. A lelkében furcsán, elmosódottan derengett az érzés, hogy járt már itt, talán nem is egyszer. Hogy valaha állt már, pont úgy, mint most, ez előtt a kapu előtt. Hogy már többször is habozott ugyanígy, benyisson-e, vagy inkább meneküljön. Hogy egyszer már eldöntötte és bement, és látta már. Most pedig, ha nagyon igyekszik, ha még egy kicsivel erősebben akarja, egy pillanat alatt eszébe juthat, amit elfeledett. Talán még az is eszébe jut, amit sohase tudott és sohase látott.

Ahogy jobban megnézte, észrevette, hogy a kapu nincs elrekeszelve, csak be van hajtva, és nem is emlékezve emlékezett, hogy akkor is így volt ez, és hogy mindig, minden időben így

van. Egy keskeny rés maradt a kapu két szárnya közt, talán egy erős taszítással kinyithatná, és bemehetne megmenteni Maját.

Vagy talán sokkal biztonságosabb volna most rögtön sarkon fordulni és elmenekülni? Amilyen gyorsan csak tud, lerohanni a hegyoldalon, megállás nélkül, hátra sem pillantva, hazaszaladni, amíg még teheti? Hazaszaladni és elmesélni mindent a szüleinek, Imanuela tanárnőnek, Danirnak, a tetőfedőnek, a falu őreinek, hogy jöjjenek gyorsan, és mentsek meg Maját? Hisz ez Nahi, a rettentő hegyi varázsló palotája, és Maját már foglyul ejtették e palota falai, ő már elveszett, te magad nem tudod már megmenteni, és ha nem menekülsz el most rögtön, te is elveszel. Hamarosan lenyugszik a nap ezeken a falakon és az erdővel borított hegyormokon túl, és ha nem rohansz most haza gyorsan, ahogy csak a lábad bírja, itt maradsz a sötétben egyedül, üres kézzel a hegyi fantom hajlékának kapuja előtt, és soha, de soha nem térsz már haza.

Mati megfordult, hogy lerohanjon a hegyről az ösvényen, de Maja hangja megállította. Maja kijött, megállt a kapu két szárnya közt, egy szürkés, gömbölyded, fura testet szorítva gyengéden a melléhez, és csendesen így szólt:

- Gyere, ne félj, Mati, gyere ide hozzám, gyere, és nézd meg, csodát fogsz látni, gyere utánam, Mati, gyere, ne félj, meglátod, milyen jó itt.

20.

Amikor közelebb lépett, Mati meglátta, hogy Maja egy élő kiscicát tart a karjában: nem egy kiscica képét, nem egy játékot vagy egy macska alakú babát, hanem egy élő, puha, édes, félénk szörgombolyagot, mely úgy bámulta Matit kerek szemekkel, kíváncsian előrehajló fülekkel, kissé remegő orral és bajusszal, mintha nem is macska, hanem egy köztisztelőben álló, neves filozófus volna, egy nagy gondolkodó, aki egész lényével arra koncentrál, hogy megfejtse, ki ez itt, és minek jött? És mit hozott magával? És főként mi történik ott, a kapun kívüli, ismeretlen világokban?

Mati megijedt, sőt kissé vissza is hőkölt, mert a macskát csak képről ismerte, és mert úgy látta, hogy a kiscica teste egyfolytában furcsa, sőt szinte rémisztő módon változik: kissé megnő, majd összezsugorodik, majd újra megnő, aztán megint valamivel kisebb lesz. Sohasem látta és sohasem gondolta volna, hogy az állatok is folyamatosan lélegeznek, beszívják a tüdejükbe a levegőt, majd kifújják, aztán megint beszívják, pont, mint ő maga.

Maja azonban nem hagyta magát, megragadta Mati kezét, és dermedt ujjait újra meg újra a cica lágy szőrébe merítette, míg fel nem ocsúdtak a rémületből, és az ujjak után megnyugodott a simogató és egyszersmind simogatott kéz is, majd ellazult a kar és a váll, és végül Mati egész teste. Hirtelen nagyon kellemesnek érezte a macska bundájának érintését, és jólesett neki, ahogy Maja ujjai fogják és fel-alá mozgatják a kezét a cica hátán. Mintha ezek az ujjak valami könnyű, borzongató reszketést keltenének és közvetítenének felé, valami meleg hullámot, mely Maja tenyeréből áramlik az ő kezébe, és azon áthaladva megremegetti a Matira mélységes ártatlanságot és őszinteséget sugárzó, csodálkozással teli, kerek szemmel néző cica szőrét is. Azután a macska behunyta a szemét, és Mati is behunyta az övét egy pillanatra, és ujjbegyeivel magába szívta a kiscica testét finoman megrázó, borzongató

reszketéshullámokat, melyeket az állatka által kiadott, folyamatos, halk, kéjes torokhangok keltettek. Közben a macska lágyan, de határozottan egyre előrébb furakodott, és mind jobban hozzádörgölődött az őt simogató tenyérhez. A cica kinyitotta, majd újra majdnem teljesen lehunyta a szemét, csupán két zöldesen csillogó rés lesett Matira. Igen, így, üzenték neki, légy szíves, simogass tovább, igen, hisz ez mindkettőnknek jólesik, folytasd, igen, így, ne hagyd abba, kérlek.

Hirtelen a macska Matira kacsintott, gyors, de egyértelmű kacsintás volt ez, mintha valami titkot osztanának meg csak ők ketten – mintha azt akarta volna Mati tudtára adni, hogy jól érti ő, mennyire vonzza a bundája a simogató ujjakat, és azt is tudja, hogy a dorombolás, mely most átjárja Mati közepén, a cica szőre és Maja ujjai közt lévő kézfejét, milyen szédítő, korábban soha nem érzett élvezetet okoz Matinak, mert Maja ujjbegyeinek részketésétől és az általa simogatott bunda lágy melegétől újabb és újabb meleg borzongáshullámok futottak végig Mati hátán.

Mati teste egyre jobban ellazult, egyre jobban megtelt gyönyörűséggel, s ahogy megnyugodott a test, úgy szálltak egyre messzebb a félelmek is: lenézett a lábára, és látta, hogy már a fallal körülvett udvaron áll. Látta a belső kertet, és tudta, hogy most már egészen bent, Nahi, a hegyi fantom palotájának belsejében van. Ám ijedtség és rettegés helyett most leginkább kíváncsiságot és nagy-nagy csodálatot érzett. Körbenézett, milyen is ez a kert.

21.

A kert dús volt és szívderítően szép, a lenyugvó nap sugarai mellett tarka, erős fénycsóvák világították meg. Ezek a fénycsóvák a fák, a bokrok és a virágágyások közül, a medencékből meg a sziklák repedéseiben és a lépcsők rejtékében csörgedező, kristálytisza patakocskákból törtek elő.

- Ezek a fények – suttogta Maja – nem rejtett fényszórókból jönnek, ahogy hiszed, ahogy én is hittem, amikor beléptem, hanem rengeteg szentjánosbogár árasztja magából ezt a csodás ragyogást.

A kert minden zugában gyümölcsfák, díszfák, bokrok, palánták és fűfélék pompáztak. A fák tövében, az ágyásokban tömördek páfrány és virág nyílt, mindegyiken zsenge hajtások bimbóztak lila, arany, narancssárga, piros, citromsárga, mélykék, bíbor, rózsaszín, bordó színekavalkádban.

Mati felpillantott a dús lombkoronákra, és életében először látta-hallotta, ahogy rengeteg madár csivitel és dalol hangosan, egymás szavába vágva, vagy ahogy kitárt szárnyal felröppennek váratlanul, majd leszállnak egy másik ágra. A patakocskák partján, sőt bent a tavacskák közepén vízimadarak álldogáltak békésen, egyik lábuk a vízben, a másik felhúzva, rózsaszín csőrüket is be-bemártották pár pillanatra a vízbe. Mati szívét mélységes, lágy nyugalom töltötte el – nem emlékezett hasonló nyugalomra eddigi életéből, vagy tán csak lényének emlékezetén túli, titkos, homályos része emlékezett erre a meleg takaróba burkolt, jóllakott, meleg hangján altatódalt dúdoló anyja karjában épp elszunnyadni készülő csecsemő békéjére.

Vajon tényleg jártam már itt? Rögtön a születésem után? Vagy tán előtte?

A kert hatalmas volt – ameddig a szem ellátott, egész a sötét rengetegbe, gyümölcsösökbe és konyhakerti ágyásokba torkolló, virágos hegyoldal széléig ért. Az itt-ott feltörő források ezüstös hímzéseként díszítették. És mindenfelé rengeteg apró rovar hemzsegett, röptükben hangosan zümmögve, döngicsélve és berregve, mintha valaki megbízta volna őket, hogy vékony, fémes szálú, sűrű hálót feszítsenek az egész kert fölé, és ezek az általuk kifeszített, láthatatlan, finom szálak most minden kis szélfúvástól vékony hangú, zümmögő-nyüzsgő csengés-bongásba kezdenének.

A bokok tövében furcsa kígyók bújtak meg, hajlékony, ürge, soklábú teremtmények futkostak, és nagy, lusta gyíkok szundikáltak nyitott szemmel. A pázsiton és a kert növényei közt fehér birkák, zsiráfok, bölények, őzek sétálgattak és legelésztek háborítatlanul, nyulak ugrándoztak fel-alá csapatokba verődve. Köztük ráérősen kirándulató turistaként bóklászott néhány lusta farkas, egy-két medve, egy bozontos farkú rókapár és egy borzas sakál. Ez utóbbi váratlanul odasétált Majához és Matihoz, és megmutatta nekik két éles, villogó fogsora közt a pofájából féloldalt szinte kibuggyanó, hosszú, nagyon vörös nyelvét. A sakál bökdösni kezdte hegyes fejével Mati térdét, újra meg újra hozzádörgölődött, és közben rájuk szegezte szomorú, barna szemét, minden lehetséges nyelven kérlelve őket, míg Maja végre-valahára megértette, lehajolt és megsimogatta a fejét, sőt még meg is vakargatta kicsit a nyakát meg a füle tövét, majd végigsimított párszor a hátán a fejétől a farka tövéig.

Ezután négy-öt fáradt tigris közt haladt el Maja és Mati, melyek összegömbölyödv heverték a mezőn, és fejüket mellső mancsaikon nyugtatva, zöld szemükkel mozdulatlanul bámultak a békés estébe. A pihenő tigrisek egy pillanatra Almont, az öreg halászt juttatták Mati eszébe, amint fáradt fejét a fűzetén nyugvó karjára hajtva ücsörög egyedül félálomban esteféle a kertjében álló asztal mellett. Valami keserű vágyakozás töltötte el egy pillanatra Matit, valami hirtelen támadt sóvárgás, hogy ő is ott ülhessen Almon padján, és mesélhessen neki minderről, leírjon neki minden részletet, vagy még inkább felhozza ide Almont, hogy a saját szemével lássa mindezt. Hogy megtapinthaassa öreg ujjával. És hogy Szolinát is elhozza csecsemő férjével együtt. Meg Danirt a két tetőfedő segédjével. És Nimit. Hogy megmutassa mindezt a többieknek, az egész falunak, a szüleinek, a nővéreinek, Imanuela tanárnőnek, és jól megfigyelhesse az arcukat, amikor először megpillantják a kertet.

Ekkor felállt és elindult feléjük egy tehén, egy lassú, tiszteletre méltó és igen nemes tehén, egy fekete-fehér foltokkal ékes, nagyon jelentőségteljes tehén. Nehézkesen tápázkodott fel, lassan lépkedett feléjük, méltóságteljesen, önbecsüléssel telve haladt el az a tehén a szundikáló tigrisek közt, majd kétszer-háromszor bólított, mint aki egyáltalán, abszolúte, egy kicsit sincs meglepve, egy csöppet sincs meglepve, épp ellenkezőleg, minden számítása bevált, és minden előzetes feltevése tökéletesen helytállónak bizonyult, és most azért bólogat, mert elégedettséggel tölti el, hogy igaza lett, meg azért is, mert minden kétséget kizáróan teljesen és tökéletesen és örökre egyetért önmagával.

22.

Mindezeket a csodákat Mati és Maja hatalmas szemekkel itták magukba, nem bírták elfordítani a megbűvölt tekintetüket a kockás páncélú krokodilokról a tó partján meg a fák ágai közt rajcsúrozó és hangoskodó majmokról, mókusokról és papagájokról. Mert a fecskék szárnycsapásainak zajától és a galambok bűgásától valami megfoghatatlan jó érzés lengte be az egész kertet, a forrásokat, a réteket és a ligeteket, mindent békesség, más világok békéje burkolt be, mint egy nagy, meleg takaró.

Honnan tudom most hirtelen, hogy jártam már itt? És hogy lehetséges ez egyáltalán?

Olyan tökéletes, olyan tiszta és nyugodt volt a csodás kertre leszálló este nyugalma, hogy Maja és Mati észre sem vette az idegent – az idősödő, nem túl magas, kissé hajlott hátú, fedetlen fejű férfit, akinek napcserezett arcára furcsa, bonyolult keresztrejtvényt rajzoltak a ráncok, szinte már teljesen ősz haja a vállát verdeste. Egy göcsörtös fatörzsnek dőlve álldogált nyugodtan. Egyedül állt ott az esti szélben, és keserű, szórakozott kis mosollyal az arcán nézte kettejüket, mintha a gondolatai egyszerre járnának itt és máshol.

A férfi törzse kissé meggörbült, az egyik válla valamivel alacsonyabban volt, mint a másik, durva tenyerei erőtlenül csüngtek a teste mellett, mintha hosszú ideig nagyon nehéz testi munkát végzett volna. Szégyenlős arca nem volt szép, óvatos, szinte rémült kifejezés ült rajta: mintha nem bánta volna, hogy Mati és Maja nem veszi észre. Mintha kissé zavarban lett volna.

Így állt ott az idegen mozdulatlanul, lassan, mélyeket lélegezve, és tekintetével követte a két gyerek elbűvölt pillantását, elgondolkodva figyelte, ahogy kíváncsian szemügyre veszik és megcsodálják a kert minden részletét. A férfi titokzatos, szinte ravasz mosolya a szemei körül kezdődött, nem az ajkán, innen átterjedt a mosoly a ráncok mélyedéseire, és belülről megvilágította arcának minden szegletét.

De még mindig nem mozdult és nem is szólt semmit.

Csupán egy kékes, vékonyka és meglepően finom ér lüktetett a homlokán, mint a víz felszíne alatt ficáncoló halacska.

Míg végül Maja hirtelen észrevette, és nagyon megijedt. De visszafogta magát, és csupán előrehajolt kissé, úgy súgta oda Matinak:

- Vigyázat, Mati, jól figyelj, most semmiképp se nézz arra, mert ott áll valaki, és minket néz, nem tűnik veszélyesnek, csak kicsit furának.

23.

- Egy kicsit fura – ismételte meg a gyanakvóan mosolygó férfi, amit Maja súgott Mati fülébe -, pont így beszéltek rólam régen is, amikor még csak gyerek voltam: olyan furcsa, mondogatták, félig gúnyosan, félig undorral húzva el a szájukat. Máskor azt mondták, nézzétek, nézzétek, itt jön az a habókos. Mindez sok évvel a születésetek előtt volt, amikor még a szüleitek voltak nagyjából annyi idősök, mint ti most.

Én viszont nagyon is szerettem volna közéjük tartozni: nagyon-nagyon igyekeztem mindig olyan lenni, mint a többiek. Még olyanabb, mint ők. De minél inkább erőlködtem, annál jobban lenéztek.

A férfi elindult feléjük, majd pár lépés után habozva megtorpant, meggondolta magát, és megállt egy fügefa mellett – tán attól tartott, hogy megrémíti vagy elijeszti őket. Vagy tán neki magának esett nehezére a közeledés. Ám látván, hogy a gyerekek nem futnak el előle, hanem – igaz, kissé közelebb húzódva egymáshoz – a helyükön maradva őt nézik, tekintetét a gyepre szegezve, mosolygós hangon így szólt:

- Jó, hogy jöttetek. – Majd hozzátette: – Van itt gránátalmalé és forrásvíz, igyatok!

- Csak óvatosan, Maja – súgta Mati -, hozzá ne nyúlj ezekhez a faedényekhez! Sohasem lehet tudni. Lehet, hogy veszélyes belőlük inni.

Maja azonban összekeverte a gránátalma levét és a forrásvizet egy fakorsóban, belekortyolt, felnevetett, kézfejjével megtörölte a száját, és így szólt a férfinak:

- Maja vagyok. Ő pedig Mati. Mati fél, hogy mágus vagy. Mágus vagy?

- Igyál te is – fordult aztán Matihoz -, kóstold csak meg! Hideg és jó ízű. Nem kapsz tőle nyerítőkört, ne félj. Nézd, az állatok sem félnek ettől az embertől.

Mati nem felelt, csak megragadta Maja karját és megpróbálta hátrébb húzni őt. Maja azonban egyáltalán nem szerette volna, hogy hátrahúzzák, ezért erős, gyors mozdulattal kirántotta a karját Mati szorításából. Közben ő is hallgatott.

Az idegen hirtelen néhány mély, elnyújtott hangot adott ki, melyek nem is hasonlítottak szavakra, mire egy egész csapat izgatottan csicsergő, égbék foltokkal tarkított aranyzöldes-türkiz színben pompázó mézevő madár szállt a fejére és a vállára meg Mati és Maja vállára és fejére.

Miután körbevették őket a madarak, az idegen elmesélte a vendégeinek, hogy sok évvel azelőtt, amikor még gyerek volt, a vele egykorúak nem szerették őt.

- Hisz minden osztályban vagy csoportban – mondta – van egy ilyen, akit nem akarnak, egy, aki kilóg a sorból. Bárhová menjen is a többi gyerek, ő is makacsul követi őket, pár lépéssel mögöttük kullogva, megszegyenülten, mégis túrva a bántást és a gúnyt, kétségbeesetten vágyva rá, hogy befogadják, és ezért mindenre hajlandó – a többiek csicskása lesz, ügyetlenkedik, hogy nevéssenek rajta, ő az önkéntes bohóc, gúnyolják csak, amennyit akarják, verjék is meg akár, nem számít, csak ne lökjék el.

A többieket azonban egyszerűen nem érdekli. Nincs semmi különleges oka a dolognak, egyszerűen nem szeretik őt, és kész. Hagyjon már minket békén, húzzon el innét minél

gyorsabban. Ennyi. Mert ő más, mint mi, nem illik közénk. Menjen már, mert senki, de senki nem akarja, hogy itt legyen.

- Nálunk is van egy ilyen – mondta Maja -, Nimi. Nimi, a csikó.

- Nem – felelte erre Mati -, Nimi esete más. Niminek egyszerűen nyírítőkórja van. Mindenki kerüli, mert tényleg veszélyes egy nyírítőkóros közelébe menni.

Majd Majához hajolva a fülébe súgta: – Hamarosan besötétedik, Maja, azonnal menekülnünk kell innen!

- Menekülnünk? – kérdezte Maja. – Hisz nyitva a kapu és senki se áll az utunkba. Elmehetsz, ha sietsz valahová, de én maradok. Sok látnivaló van még itt.

- Üljetek le mindketten erre a kőre – mondta a férfi. – Igyatok még gránátalmalevet vagy fügelevet forrásvízzel. Te meg, Mati, ne félj a közeledő sötétségtől: ma este kissé késlekedni fog a sötétség, hogy mi tovább beszélgethessünk. Ne ijedjete meg ettől az állatkától, mert mindig megsértődik, amikor megrémülnek a láttán. Ez a vakon nagyon-nagyon öreg, és már majdnem teljesen süket, de a kedvetekért nagy erőfeszítés árán feljött az alagútjából, csak hogy megszorgolgasson titeket. Kérlek, üljetek egy percig nyugodtan, és hagyjátok szimatolni. Nézzétek, milyen elképesztően finomak a fülecskéi és a mancsai, hogyan reszket a tiszteletetekre ez a rózsaszín orrocaska aprókat rándulva, mintha egy izgatott szív dobogna. A szagotok, úgy látszik, még a szülei világra jötte előtti időkből származó emlékeket ébresztenek benne.

Mati az öreg vakondról az idegenre, majd ismét a vakondra nézett, és megint valami homályos emlékkép támadt fel benne: hisz én már jártam itt régebben, hisz mindez megtörtént már velem, itt jártam és elfeledtem mindent, és most sem jut sehogy eszembe, mi is történt tulajdonképpen. Arra azonban határozottan emlékszem hogy elfelejtettem. Ez a férfi kicsit magányosnak tűnik. Vagy tán csak úgy tesz? Talán csapdába akar csalni minket? Mert közéről úgy rémlett Matinak, mintha a férfi ráncos arcán egy szempillantásnyi időre valami ravasz kifejezés suhant volna át, mintha rosszat forralna – akkor történt ez, amikor az idegen felkacagva azt mondta, ma este kissé késlekedni fog a sötétség, hogy mi tovább beszélgethessünk.

Mi van, ha fogságba akar ejteni minket? Örökre?

A férfi inas ujjai Mati szemében hirtelen erős gyökerekre kezdtek hasonlítani, melyek körülfonnak, megragadnak és nem eresztenek.

És ha ez a mágus itt szándékozik tartani minket, hogy bosszút álljon a szüleinken és az egész falun? Vagy nem is csak itt tart, hanem elvárásol és állatokká változtat?

- Nemsokára sötét lesz – mondta Mati. – Haza akarok menni.

- Én viszont nem – felelte Maja. – Többet szeretnék hallani és látni.

24.

Ezután a férfi elmesélte nekik, hogy amikor körülbelül tíz és fél éves volt, lemondott a vele egykorú gyerekek és a felnőttek társaságáról, és elkezdett a macskákkal és a kutyákkal barátkozni, míg végül megtanult kutyául és macskául meg lóul is.

Két-három hét elteltével a falu úgy döntött, hogy a szerencsétlen gyerek nyírítókóros lett, és mindenki nagy ívben elkerülte. Végül a szülei is hátat fordítottak neki, annyira kellemetlenné vált a számukra: a falu lakói kigúnyolták őket, és maguk is szégyenkeztek a fiuk miatt. Emellett az is aggasztotta őket, hogy az öccseit is megfertőzheti, ha a közelükbe megy.

Így végül a szülei és a többi felnőtt hagyták, hogy egyedül csavarogjon az erdőben, szabadon, mint a szag vagy a szél, nappal és éjszaka is.

- Ajorrrrrriárr – mondta hirtelen a férfi egész más hangon, mire egy pillanattal később egy tenyeres-talpas barnamedve bukkant elő a bokrok közül, súlyos fejét az idegen tenyeréhez dörgölte, nedvesen csillogó, kíváncsi, kedves, barátságos, szerény és szégyenlős tekintetű medveszemével kissé csodálkozva pillantott Matira és Majára, mintha bocsánatkérően azt mondaná, ne haragudjatok, egyszerűen nem értem, mi ez, nagyon sajnálom, de nem értek semmit, nézzétek el nekem, ne várjatok tőlem sokat, hisz csak egy medve vagyok.

Aztán a mackó egy esetben mozdulattal megfordult, széles hátára heveredett, a lábai a levegőben kalimpáltak, és a fűhöz dörzsölte a bundáját, miközben sötét, télies és mély, mégis meleg basszus hangján magában dörmögött. Mati gyorsan visszavonult három-négy lépésnyit, és megpróbálta Maját is magával húzni a karjánál fogva, ám Maja ezúttal is kiszabadította magát, és ráförmedt:

- Elég, hagyjál már, Mati, szaladj haza, ha ezt akarod, hisz senki sem kényszerít, hogy maradj! Én szeretném folytatni az ismerkedést.

- Te Maja vagy – mondta erre a férfi -, te meg Mati. Hadd mutakozzam be én is, a nevem Nahi. Én vagyok a hegy fantomja. A varázsló. És most ismerkedjetek meg vele is: ő Szigi. Nem kell félni tőle. Szigi kicsit gyerekes mackó, időnként hirtelen táncolni kezd az esőben vagy a legyeket próbálja elhessegetni túlságosan rövid farkával, máskor órákra elrejtőzik a patak valamelyik kanyarulatában, és minden arra járó élőlényt lefröcsköl. Ne zavarj már, Szigi! Épp beszélgetek.

- Idővel – folytatta Nahi a történetét – megtanultam galambul, tücsökül, békául, kecskéül, halul és méhül is. A következő néhány hónap során, miután elhagytam a falut, hogy egyedül éljek az erdőben, igyekeztem újabb és újabb állatok nyelvét elsajátítani. Nem volt nehéz, mert az állatok nyelveiben sokkal kevesebb szó van, mint az emberekéiben, csak jelen időt használnak, múlt és jövő nem létezik, ezen kívül csak igék, főnevek és indulatszavak vannak, semmi más alak.

A hosszú évek során rájöttem, hogy az állatok is hazudnak időnként, ha veszélybe kerülnek, ha kérkednek vagy igyekeznek jó benyomást kelteni, ha meg akarják téveszteni a zsákmányukat, ha szeretnének ijesztőnek tűnni, vagy egyszerűen csak udvarolnak. Mint mindenki.

Az állatoknak még az életöröm, a lelkesedés, a csodálkozás és az öröm kifejezésére is vannak különleges szavaik. Még azoknak is, melyeket mi némának vélünk: a lepkéknek, a szentjánosbogaraknak, a halaknak, a csigáknak. Nekik is vannak bizonyos szavaik, melyeket nem mondanak ki hangosan, hanem különféle remegésekkel fejeznek ki. Ezek a remegések a bőrön, a bundán vagy a tollazaton keresztül érnek el a hallgatóhoz, nem pedig a fülön át. Olyanok ezek a remegések, mint egy tó nyugodt víztükrére hulló levél által keltett, apró fodrozódás.

Egyes állatoknak olyan szavaik is vannak, melyek szinte imádságra emlékeztetnek: külön kifejezéseik vannak arra, hogy köszönetet mondjanak a napfénynek, megint másfajta köszönetet a fújó szélnek, az esőnek, a sárnak, a növényeknek, a fénynek, a melegnek, az ételnek, az illatoknak és a víznek. Még a vágyódásra is vannak szavak. Hiányoznak azonban az állatok nyelveiből az olyan szavak, melyek célja a másik megalázása és kigúnyolása. Ilyen nincs.

Ha akarjátok, Maja és Mati – folytatta a férfi, nehéz, fáradt kezeit gyengéden egy kis kecske hátára helyezve, amely Szigi medve barna bundájába fészkelődve pihent, ha akarjátok, megpróbáljuk apránként nektek is megtanítani. Ahogy megtanítottuk Niminek is, aki már előttetek meglelte az ide vezető utat, és eljött hozzánk. Igen, Nimi, a csikó, Nimi, akinek örökké folyik az orra, és akire ti ott lent mind azt mondjátok, hogy nyerítőkóros. Ám a szívetek mélyén, Maja és Mati, már mindketten régóta tudjátok, hogy ez a betegség, a nyerítőkór nem létezik, csak azért találták ki, hogy senki se menjen az illető közelébe. Hogy elszigeteljék. Mostantól ti ketten is a vendégeink lesztek, az enyém és az összes a kertben meg a hegyi házukban élő állaté.

Mert itt maradtok. Velünk.

A férfi egy pillanatra elhallgatott, majd másfajta, halk, de ellentmondást vagy vitát nem tűrő hangon azt mondta:

- Gyertek most utánam!

Nem várt, hogy lássa, jönnek-e vagy sem, hanem sarkon fordult, és nyugodtan a ház felé indult. Nem is pillantott hátra, de tovább beszélt a gyerekekhez, onnan folytatva a mondókáját, ahol az imént abbahagyta. Elmesélte nekik, hogy sok évvel korábban szerelmes volt az egyik osztálytársába, Imanuelába, de sohasem mondta el neki, hogy érez iránta, így reménytelen volt ez a szerelem. Másnak sem árulta el a titkát, mert félt, hogy még többen fogják bántani és gúnyolni, ha fény derül rá.

Amikor Mati, Maja, Szigi, a medve és Szajsza, a kis kecske a férfi nyomában a házba léptek, a gyerekek látták, hogy egyáltalán nem palotába, hanem egyetlen gyalulatlan farönkökből épült, csupán néhány egyszerű, nélkülözhetetlen bútordarabbal berendezett, nagy, tágas, magas, meleg szobába érkeztek. Ezeket a bútorokat farönkökből és erős faágakból készítették, még az érdes fakéreg is ott volt rajtuk.

Így aztán egy téli éjszakán, mesélt tovább a férfi, miután Maját és Matit leültette a vastag deszkákból álló, masszív és kissé formátlan asztal két oldalára, a medve és a kecske pedig összebújva álomba merült az asztal alatt, egy esős, ködös éjszakán fogta magát, és elszökött a faluból, el a családjától is. Először az erdőben bujdosott, majd később megtalálta a helyét itt a

hegyen, az állatok közt, akik mind szerették őt, segítettek neki és vigyáztak rá, mert sok állatot is bántottak ott lent. Néha még meg is verték őket.

- Így jöttünk fel mindnyájan egyetlen hosszú menetben a hegyre azon az esős és ködös éjszakán – mondta a férfi -, mert az állatok úgy döntöttek, hogy követnek engem és ezáltal velem élnek. Most gyertek ide velem az ablakhoz, és ismerjétek meg a helyet, ahol mostantól élni fogtok. Itt mindenféle finom gyümölcsök teremnek, és a forrás vize olyan tiszta, mint a furulyám hangjai. Ott van egy kis tó, mindjárt levetkőzhetek és megfürödhettek benne. Ne szégyelljétek magatokat egymás előtt – itt nálunk nem szégyen a meztelenség, hisz mindnyájan mindig teljesen pucérok vagyunk a ruhánk alatt, csak hogy kiskorunktól kezdve arra szoktattak, hogy szégyelljük mindazt, ami valóságos, és dicsőítsünk mindent, ami hazug. Arra is rászoktattak, hogy ne annak örüljünk, amink van, hanem annak, amink csak nekünk van és másoknak nincs. És ami még rosszabb, gyermekkorunktól arra neveltek minket, hogy mindenféle mérgező előítéletekben higgyünk, melyek mindig úgy kezdődnek, hogy “Mert ők mind...”

A férfi szomorúan elmosolyodott, és kissé elgondolkodott.

- Ám itt nálunk az egyetlen szégyen a gúny. De azért időnként – folytatta megváltozott, sötétebb és tompább hangon -, sőt szinte minden éjjel felébredek, és lemegeyek, hogy bosszút álljak rajtuk a sötétben. Hogy mindnyájukat halálra rémisszem. Hogy csontvázként bekopogtassak az ablakukon, miután kialudtak a fények. Vagy a padlókat nyikorgassam és a háztetőket zörgessem, hogy rémálmaik legyenek. Vagy hogy felébresszem őket, hadd higgyék hideg verejtékben fürödve, hogy ők is elkapták a nyerítőkört. És pár évente néhány gyereket is idecsábítok. Mint Nimit, a csikót. Vagy titeket.

25.

- De miért döntöttél úgy, hogy elmenekülsz? – kérdezte némi habozás után Maja óvatosan. – Miért nem igyekeztél találni magadnak legalább egy-két barátot vagy barátnőt? Hogyhogy nem jutott eszedbe, hogy jó volna legalább megpróbálni változtatni valamin? Vagy megváltozni? Sohasem érdekelt, mi lehet az, ami a gúnyolódásuk céltáblájává tesz téged? Miért pont téged bántanak? Talán túl sokat kérdezek? Nem? Az anyukám mindig haragszik, miért kérdezősködsz folyton annyit, mondja, hagyd már abba, minden kérdésedtől újabb repedés támad a házikonk falán.

A férfi nem nézett Majára, se Matira, a választ sem siette el, az ujjai hegyét, nagy, sötét körmeit bámulta keserű tekintettel. Maja összes kérdésére csupán három szót felelt: – Túlságosan nehezemre esett. Tulajdonképpen pont úgy, mint te, én is állandóan kérdezősködtem – tette hozzá egy pillanattal később. – De minél többet kérdeztem, annál jobban kinevettek. Végül a sok repedéstől már nem is maradt házam.

- Elég már, Maja – mondta Mati.

- Mi az, hogy elég – felelte Maja haragosan -, már miért volna elég, Mati, hiszen miközben itt sajnálja magát, teljesen megfeledkezik arról, hogy tulajdonképpen ő a falunk rossz szelleme! Még most, annyi év elteltével is, ha azt kérdik tőle, miért menekült el, kitér a válasz elől.

- De Nimi is megszökött – felelte Mati. – És az állatok is önként elmentek. Hisz te is tudod, hogy van ez, amikor elkezdenek piszkálni valakit. Kigúnyolni. Néha én is arra vágyom, hogy elmenekülhessek, megszabaduljak tőlük, mindnyájuktól, a szüleimtől, a gyerekektől, a felnőttektől, a nővéreimtől, mindenkitől. Hadd higgyék csak, hogy nyerítőkóros vagyok. Szeretnék elszökni, és egyedül élni az erdőben, egy barlangban, ahol senki sem mondja meg nekem állandóan, hogy ezt szabad, azt meg nem, meg hogy szégyelljem magam.

- De amikor erről álmodozol, Mati, nem akarsz egyből magaddal vinni mindent, ami virágzik – mondta erre Maja. – Vagy a vizet. Vagy a fényt. És nem tervezted, hogy éjszaka majd visszajársz bosszút állni mindenkin.

Hallgattak. Majd végül Nahi így szólt:

- Hisz végső soron ti ketten is elszöktetek. És most az egész falu értetek aggódik, a szüleitek már teljesen kétségbe estek és összetörték.

26.

Így üldögéltek ott tovább Nahinál, az erdők királyánál. Az este sehogy sem akart elmúlni, mintha megbűvölték volna, még hosszú órák múltán is lágy esti fény simogatta őket, majd az esti fényt a napnyugta előtti fény váltotta fel, azután következett a szürkület félhomálya, mely végeérhetetlenül egyre csak ott vibrált körülöttük, és finom színekből szivárványt festett az egész égre, mintha itt fent már megszűnt volna az idő. Mintha eltörölték volna. Egyszer s mindenkorra. Belülről, mint tudjuk, kiderült, hogy egyáltalán nem kastély az, ami itt áll, csak egy vastag farönkökből emelt, kerttel körülvett, alacsony, széles épület. Mati és Maja bejárták a kertet, azután visszatértek a házba, ettek, ittak és beszélgettek, majd megint kimentek a szabadba az állatokhoz, madarakhoz, hüllőkhöz és rovarokhoz – mert rögtön azután, hogy úgy rájuk ijesztett, Nahi elnevette magát, felderült az arca, sőt még meg is kínálta őket olyan lédús gyümölcsökkel, amelyeneket még sohasem ettek. Lassan fogyni kezdett a fény, de a sötétség csak nem jött. Az este határozatlanul fel-alá mászkált az ágyások közt a kert ösvényein – nem akart se lenni, se elmúlni.

Nem volt se nappal, se éjszaka.

- Nem emlékszem rá, de nem is felejtettem el egészen – gondolta Mati -, hogy átéltem már egyszer ehhez hasonló időt, mely nem volt se nappal, se éjszaka, se fény, se sötét, sőt tulajdonképpen egyáltalában nem is volt idő, hanem épp az ellenkezője, valami finom lepel, mely teljesen körbevett és beburkolt engem. Álmomban? Amikor beteg voltam? Kiskoromban? Lázálmomban? Amikor még csecsemő voltam? Vagy még korábban, a születésem előtt?

Kisfiú korában Nahi, akit akkor még Na'amánnak hívtak, mindig együtt érzett az állatokkal, etette őket, négy-öt évesen még a legyekre, a hangyákra és a patakban élő halakra is kiterjesztette a gondoskodását.

- És ezért is kinevették a falusiak – mondta Maja. Nem kérdezte, hanem kijelentette, mint aki tudja.

- Máig sem felejtették el ezt – tette hozzá Mati -, de nem is emlékeznek rá. Talán kellene erre még egy szó, egy különleges szó, mely magába foglalja az emlékezést és a felejtést is. Néha előfordul nálunk, hogy egyik-másik szülő hirtelen állathangokat kezd utánózni a gyerekeinek, ám pár pillanattal később megbánja, igyekszik helyrehozni a hibáját, és gyorsan elmagyarázza, hogy állatok csak a mesében léteznek. Ugyanez a szülő rögtön panaszkodni is kezd Imanuela tanárnőre, aki csak összezavar minket ezekkel a mindenféle madarakkal, melyek csupán az ő nyomorult képzeletében léteznek.

Amikor Mati azt mondta, hogy hiányzik az a szó, mely magába foglalná az emlékezést és a felejtést is, Maja az anyjára gondolt, aki nap végén morzsát szór szét a nem létező madaraknak és kenyérdarabkákat szór a patakba a régen eltűnt halaknak. Hisz közeledik a nap vége. Pont most ott áll anya egyedül a patakparton, és hamarosan elkezdenek tényleg nagyon aggódni értünk. Vagy tán ott lent már napok és éjszakák és újabb napok teltek el azóta, napfelkelték és naplementék és újabb napfelkelték, és már mindenki lemondott rólunk, csak itt állt meg az idő? És maga a patak, gondolta Maja, sohasem pihen ez a patak, éjjel-nappal csak folyik, a falu udvarai közt kanyarog, majd makacsul továbbhalad a völgybe, úgy fut és bugyborékol a lejtőn fehér habot vetve, mintha menekülne tőlünk le a békés mélybe, és csak egy pillanatra torpan meg nálunk, hogy megátkozza a falunkat.

- Lassanként mennünk kell – mondta Maja. – Aggódni fognak. Azt fogják hinni, valami szörnyűség történt.

- Csak még egy kicsit! – kérte Mati. – Csak a történet végéig.

A férfi erre azt javasolta:

- Kérjük meg a sötétséget, hogy várjon még egy keveset. Már úgylis rég megállapodtunk ezzel az estével, hogy lassú lesz a kedvünkért.

27.

- De te rettenetes dolgot tettél velünk azzal, hogy elvitted tőlünk az összes állatot – mondta Maja. – Azokat az állatokat is elvitted, akiket soha senki sem bántott. Még azokat is, akiket szerettek, akik maguk is szerettek velünk élni, például Almon kutyáját vagy Imanuela macskáját a kölykeivel. Az állatok elrablása szerintem még kegyetlenebb dolog volt, mint a gúny, amelytől szenvedtél. És amikor elhatároztad, hogy bosszút állsz, egy pillanatig sem gondolkodtál azon, kin is állsz bosszút valójában. Azokon, akik kinevettek? Akik bántották az állatokat? Vagy éppenséggel Almonon, Szolinán, az anyámon és Imanuelán, akiről te magad mondtad, hogy szeretted?

Na'aman felemelte a vállait, és megpróbálta behúzni közéjük a nyakát meg a fejét. Hirtelen egészen megcsúnyult a szemük láttára. A kezei fel-alá csapkodtak a levegőben, mintha könyörögnének, hogy ne kelljen többé kéznek lenniük, hogy engedjék szabadon és rejtsék el őket, hogy elszökhessenek a gazdájuktól, és ne kelljen visszatérniük hozzá soha többé. Amikor Maja Imanuelát említette, Nahi szája boldogtalan, ugyanakkor kissé rosszindulatú grimaszba rándult, gonoszságot tükrözött ez az arckifejezés, de szeretetért is könyörgött.

- Nem jó itt nektek? – kérdezte sértetten. – Nem akartok itt maradni? Csak még egy kicsit? Jól van, menjetek csak, nem érdekel. Menjetek. Én úgysem vagyok magányos, menjetek.

Majd visszatartom a sötétséget, hogy ne hulljon rátok, mielőtt hazaérnétek. Menjetek. Nem számít, menjetek csak. Ha tényleg bosszút akarnék állni, akár örökre itt is tarthatnálak titeket. Vagy legalább nehezebb kérdésekkel viszonyozhatnám a kérdéseiteket. Például hogy miért hagyjátok mindnyájan, hogy a szüleitek belétek fojtsák a szót minden alkalommal, amikor megpróbáljátok kideríteni, mi is történt valójában még a születésetek előtt? Miért hagyjátok mindig, hogy témát váltsanak, és másról kezdjenek beszélni? Talán azért, mert nem is nagyon akarjátok tudni az igazat? Talán féltek is egy kicsit? Mert könnyebb így, hogy hazudnak nektek, és nem rakják ifjú vállaitokra a szülők összes titkának terhét? Nemcsak kettőtökről beszélek, hanem a falu összes gyerekéről. Kényelmesebb számotokra, hogy a szüleitek megtartják maguknak a szégyent és a bűnt, és titeket nem mocskolnak be vele? Így van? Vagy tán sejtitek is az igazságot, de nagyon megrémültetek ettől a sejtelemtől. Mert ha valóban az az igazság, amit gondoltok, akkor attól a naptól kezdve egyikőtök sem sértegethet vagy gúnyolhat másokat többé. De hogyan is élhetnétek és hogyan szórakoztatnátok el magatokat, ha nem alázhatnátok meg időnként valakit? Ha nem gyalázhatnátok, bánthatnátok, tiporhatnátok el egymást?

- Lám csak, Nahi – felelte Maja -, most te magad is gúnyolódsz. És meglehetősen élvezed is, nem?

28.

Nagy magányában Na'aman megtanult beszélni az állatokkal. Pár évvel később, amikor az egész falu elkezdte nyerítőkórosnak hívni, nagy ívben elkerülni és a távolból kövekkel meg tégladarabokkal dobálni, keresett magának egy barlangot a hegyekben, és ott élt egyedül gombán és erdei bogyókon. Néha éjszaka megvárta, amíg a falusiak bezárkóznak a házukba, és lejött, hogy árnyékként sétáljon fel-alá a sötét utcácskákon.

A mai napig is lejár néha. A sötétben. Csak akkor jön, amikor már mindenkit bebörtönöztek a vasredőnyök és a záruk. Lejön sétálni a faluba, mert az állatok szeretete és a hegy minden csodája ellenére kicsit szomorú itt egyedül.

Sötét éjszakákon, amikor nem süt a hold, fel-alá jár az üres utcákon. Időnként ketten settenkednek ott lábujjhegyen, Nimi és ő, odalopakodnak kis időre egyik-másik házhoz, a redőnyök résein át meglesik a békésen lefekvéshez készülődő családokat.

Mert jólesik meghallgatni a függönyön keresztül az esti mesét, melyet az apa mond a lányának, vagy az altatódalt, melyet az anya énekel kislánya ágya szélén ülve – ilyenkor hirtelen összefacsarodik Nahi öreg szíve. És jólesik kihallgatnia időnként a félig csukott ablakon át egy-egy a szobája melegében esti teáját szürcsölő, fáradt házaspár álmos beszélgetését. Vagy azt, ahogy üldögélnek és olvasnak valamit az éjszaka csendjében, és közben néha váltanak egymással pár szót, melyek megérintik Nahi lelkét és könnyeket csálnak Nimi szemébe, egyszerű szavakat, például ilyesmit: Igazán jól áll neked ez a virágos köntös. Vagy: Annyira örülök, hogy végre lementél és megjavítottad a pincelépcsőt, köszönöm. Vagy: Ma nagyon szép esti mesét mondtál a gyerekeknek, a saját gyerekkoromat juttatta eszembe.

Így sétálgatok éjszakánként egyedül vagy Nimivel az üres udvarokon két-három órán át, míg a falu utolsó fénye is ki nem huny Almon ablakában. Mert irigykedem kissé. Irigylem azt, amim sose volt, s nem is lesz már soha.

- Szóval időnként itt fent is elég szomorú az élet – mondta erre Maja.

29.

- De nem én hoztam el őket – folytatta Nahi. – Legalábbis nem mindannyiukat. Egy éjszaka fogták magukat az állatok, mind egy szálíg elhagyták a falut, és utánam jöttek az erdőbe, a hegy tetejére. Még azok az állatok is, melyek szerették a gazdáikat, és sokat tépelődtek rajta, hogy menjenek vagy maradjanak-e, mint Zitó, Almon, a halász kutyája, vagy Tima, Imanuela cirnos cicája, a kölykeivel együtt, még ők is úgy döntöttek végül, hogy feljönnek a többiekkel együtt: nem azért, mert én megbűvöltem mindannyiukat, nem is azért, mert én bosszút akartam állni, hanem mert az állatokat szintúgy uralmában tartja a számotokra is oly ismerős félelem a különbözőségtől – a rettegés attól, hogy mások legyenek, mint a többi, hogy hátramaradjanak, amikor mindenki elmegy, vagy elmenjenek, mikor mindenki marad. Senki sem akarja, hogy kivesse magából a közösség, vagy száműzze a csorda. Elég egyszer-kétszer elszakadni a tömegtől, és már nem is fogad vissza többé. Mert már nyerítőkóros vagy.

Először Na'aman kis sátrat épített magának faágakból egy hegyi tisztáson, és barátai, az állatok látták el mindennel, amire szüksége volt. A birkák és a kecskék a tejükkel táplálták, a tyúkok tojást tojtak, a méhek mézet adtak, a patak tiszta vizet hozott, a mókusok gyümölcsöket és erdei bogyókat gyűjtöttek, a kis mezei pockok pedig krumplit ástak ki és hoztak neki. Még a hangyák is felhoztak hosszú-hosszú menetoszlopban egy csomó búzaszemet a szántóföldekről, a völgyből, hogy kenyeret süthessen. A farkasok és a medvék vigyáztak rá és megvédték. Így élt hosszú éveket át távol az emberektől, az apróbb-nagyobb állatok szeretetétől övezve. A békák Na'amanról Na'aira rövidítették a nevét, amiből a sakálok és az éjszakai madarak kiejtése miatt végül Nahi lett.

30.

Sok évvel korábban egy eldugott kis völgyben, hét hegycsúcson és hét mély szakadékon túl, a vadonban tett egyik felfedező útja során Nahi egy ismeretlen bokorra lelt. A bokron termő fehères-lilás színű gyümölcsök íze szinte pontosan olyan volt, mint a húsé. Nahi tolanitnak nevezte el a gyümölcsöt. A magjait mindenütt elhintette az erdőben, gondozta és szaporította a növényeket, mert rájött, hogy minden ragadozó szereti a tolanit ízét, és olyan jó étvágygal fogyasztják, hogy nem is szükséges többé náluknál gyengébb teremtményekre vadászniuk. Amúgy sincs hozzá kedvük. Így sikerült Nahinak lassanként rászoktatnia a tigrist, hogy kecskegidákkal játsszon, és a farkast, hogy őrizze a birkanyáját, sőt a birkák közt szundikálva azok puha gyapjával melegítse a testét a téli éjszakákon. Egy húsevő sem akadt többé ebben az erdőben, és egyetlen állatnak sem kellett már félnie a ragadozóktól. De azért nem felejtették el teljesen a múltat.

31.

Miután még egy kört tettek a kertben, Maja és Mati már tudott pár szót fecskéül, két-három mondatot macskául és tehén nyelven, sőt légyül is értettek már egy kicsit. Nahi és vele a kert összes lakója próbálták rávenni Matit és Maját, hogy maradjanak velük legalább pár hétig.

Mati azonban megfogta Maja kezét, és így szólt:

- Aggódnak értünk. Nem okozhatunk nekik ekkora riadalmat.

Matinak eszébe jutott, hogy pont akkor, abban a percben, pontosan a sötétség leszálltakor bezárul a falu minden háza, leeresztenek minden redőnyt, és minden ajtót elreteszelnék két-három vasretesszel: a szülei már biztosan halálra rémültek, tán az egész falu őket keresi zseblámpával, sőt az is lehet, hogy már fel is adták a keresést, és a családok mind visszavonultak rácsaik és vasredőnyeik mögé.

Maja és Mati megkérték hát Nahit, hogy adjon melléjük egy ürge özet vagy kutyát, aki mutatja nekik az utat hazafelé. Természetesen mindketten maguktól megígérték, hogy soha, senkinek nem mondják el, amit a hegy fantomjának rejtekhelyén láttak és hallottak, és egy szót sem szólnak a kertjében tapasztalt rengeteg csodáról.

Am Nahi ismét elgondolkodva rájuk mosolygott – szerény, szinte szégyenlős, sőt szomorú, mégis ravasz mosoly volt ez, mely nem az ajkán kezdődött, hanem a szeme körüli ráncoknál, egyre lejjebb haladva áterjedt az orcáit szabdaló redőkre, míg végül habozva megtorpant a szája sarkában. Majd a mosoly után azt mondta, nem kell ilyesmit ígérniük, hisz még ha beszámolnának is mindenről, még ha pontosan leírnák is a részleteket és a részletek részleteit, akkor sem hinne nekik senki. Csak kinevetné és kigúnyolná őket az egész falu, ha tényleg elmesélnék, hogy mit láttak – a kételkedők büntetése, hogy mindig mindenben kételkednek, még a saját kételyeikben is. A gyanakvók büntetése pedig az, hogy éjjel-nappal mindent gyanúsnak találnak. Még önmagukat és a saját gyanakvásukat is.

- Amikor Imanuela tanárnő vagy Almon, a halász, állatokról kezdenek beszélni, rögtön mindenki kineveti őket – mondta Mati. – A felnőttek is és a gyerekek is. Am időnként előfordul, hogy valamelyik felnőtt megfélemledik a gúnyolódásról, tán hirtelen elfogja a megbánás vagy a nosztalgia, és olyasmiről kezd mesélni, aminek egy perccel korábban még a pusztaság létét is tagadta. Mindig akad egy ilyen, akit a többiek elhallgattatnak. De mindig valaki más az. Máskor egyik-másik gyerek azt állítja reggel az iskolában, hogy hajnaltájt, amikor még félig aludt, mintha távoli csipogást vagy zümmögést vagy ciripelést hallott volna. Rögtön beléfojtják a szót, hallgasson már, ne bosszantsa a többieket. Vajon tényleg szégyenükben tagadnak le mindent a szülők? Vagy tán azért akarnak mindent elfeledni, hogy feltartóztassák a bánatot. De szerintem igazán senki sem felejtette el, mi volt az, amit az egész falu el akar feledni.

Ezután arra kérte őket Nahi, hogy meséljenek neki egy kicsit a falu nappali életéről, mert ő csak sötétben jár le. Írják le neki, legyenek szívesek, milyen a kövezett főtér a hosszú nyári esteken, a nappal és a szürkület közt? Hogy néz ki a tér, amikor Danir, a tetőfedő, a segédei meg a többi fiatal összegyűlnek ott beszélgetni, sörözni, nevetgélni, sőt néha énekelni is egy félórát vagy egy órát? És hogy van Almon, a halász? Még mindig vitatkozik a fáival? Még

mindig állatokat farag a zsebkésével? Egyik nap alig bírtam kivárni az éjfélt, hirtelen annyira szerettem volna még nappal lemenni a veteményesébe, elálldogálni ott egy-két órát kitárt karral, kidobni onnan a madárijesztőt, és elfoglalni a helyét, hisz Almon már majdnem vak, talán fel sem tűnne neki, és akkor velem vitatkozna.

Miről társalognak az asszonyok a boltban? És amikor ruhát mosnak a patak kanyarulatánál? Hogy van mostanában Imanuela? És az öregek, akik minden reggel tízkor együtt pipáznak a padokon ülve a vízparton? Ha nem félnék, hogy a láttomra mind felpattannak és rémülten elmenekülnek, talán tényleg lemennék egyszer nappal is. Csak egyszer. Odalopakodnék, közéjük ülnék, hogy hallgassam kicsit a vitáikat és a visszaemlékezéseiket, hogy beszívjam a pipafüst illatát. Talán maradtak köztük páran, akik még nem felejtettek el engem egészen?

- Aki emlékezik, azt kinevetik – felelte Maja. – Aki hallgat, azt békén hagyják.

32.

- Képzeljétek el – mondta Maja Matinak és Nahinak, aki elkísérte őket, és mellettük lépkedett az alkonyi félhomályban a hegyen lefelé tekerő, hazafelé vezető ösvényen -, képzeljétek csak el, mi történne, ha egy nap végre visszatérnél a faluba, Nahi, és veled együtt visszajönnének az állatok is, melyek már oly sok éve elhagytak minket, hogy kövessenek téged a hegyre. Képzeljétek el azt az ijedelmet, döbbenetet és sokkot, de azt a mélyes örömet is!

- Akkor majd megint fecskék és pinyek fognak fészkelni a fák ágain – álmodozott Mati -, galambok röpködnének minden dúc körül, reggelente kárognak a varjak, a falu összes udvarában megjavítják a régi istállókat, az omladozó ólakat és karámokat, megint ugatni fognak nálunk a kutyák az udvarokban és a földutakon, és a kasok körül méhrajok zümmögnek majd.

- Almon, a halász, megint ott üldögélhet majd szeretett kutyájával a patak mellett – folytatta Maja -, és beszélhet a halakhoz, melyek visszatértek a vízbe, és még a régi madárijesztője is, ahelyett hogy egész nap Almonnal vitatkozna, elkezdhet végre-valahára valódi madarakkal vitázni.

- És Szolina, a varrónő a férjének, Ginomnak egy saját kiscicát ajándékozhat. Vagy egy kecskegidát. Vagy egy mókust – mondta Mati.

- Az anyukámat, a péknét, egész madárraj kíséri majd, amikor a falu utcácskáin jár, ő pedig morzsákat szór mindannyiunknak, Imanuela odainteget majd neki a teraszáról, és talán, ha te is visszajössz, Nahi, talán Imanuela, ki tudja...

Nahi némán hallgatta a gyerekeket. A homlokán egy kis kékes ér reszketett, mintha egy fióka szíve vert volna ott gyorsan. Ám végül azt mondta füstös, mély hangján, mely oly kellemes volt, mint a konyha melege egy téli éjszakán:

- És mi lesz, ha megint kigúnyolnak? Vagy bántani fognak? És mi lesz, ha megint feltámad bennem a vágy, hogy fájdalmat okozzanak és gonosz dolgokat művelve álljanak bosszút mindenkin?

- És mi lesz – tette hozzá pár pillanattal később -, ha a nagydarab, keménykötésű parasztok, akiknek a szülei velem együtt tanultak Rafaela tanárnőnél, Imanuela tanárnő anyjánál, megint elkezdik bottal ütni a kutyákat, bőrostorral nógatni a lovakat, megmérgezni a kóbor macskákat, szennyvízzel teli hordókba fojtani az egereket, és megint eljárnak a puskáikkal az erdőbe, hogy őzeket, hegyi kecskéket és rókákat gyilkoljanak, szőrmével kereskedjenek, és mindenféle csapdákat állítsanak a nyulaknak és a vadludaknak? És mi lesz, ha újra kifeszítik a hálóikat, hogy kifogják a halakat a patakából?

Majd miközben továbbhaladtak az erdő fái tövében kanyargó ösvényen, Na'aman így folytatta:

- Persze a teheneket mindenki szíves örömet visszafogadná, odalennének a lovakért is, a tyúkokért, melyek tojást tojnak nekik, meg a kecskéért, a libákért, a birkákért és a galambokért, igen, és egyesek közülük biztos megint nagyon megszeretnék a kutyákat, a macskákat és az énekesmadarokat. Őket igen. De mit tennének a patkányokkal? És a férgekkel? Mi lenne ott a csótányokkal, a szúnyogokkal és a pókokkal? És mi lenne ott Nimivel? És velem?

33.

Amikor a falu szélére értek, oda, ahonnan már látszottak az első házak, azt mondta nekik Nahi:

- Éjszaka van, már aggódnak értetek. Menjetek most haza, de ha akartok, időnként eljöhetek a mi hegyi búvóhelyünkre, eltölthettek velünk néhány órát, egy napot vagy még hosszabb időt. De addig is, kérlek, nagyon vigyázzatok, nehogy megfertőzzön benneteket a megvetés és a gúny. Sőt mi több: szép lassan megpróbálhatnátok rávenni a barátaitokat vagy legalább némelyiküket, hogy ne bántsanak többé másokat. Beszéljete velük. Beszéljete azokkal, akik megaláznak, sőt még azokkal is, akik bántalmaznak másokat, és azokkal is, akik mindezt boldogan végignézik. Kérlek mindkettőtöket, beszéljete mindenkivel, aki hajlandó meghallgatni titeket. Próbáljatek szót érteni azokkal is, akik kinevetnek, kigúnyolnak és lesajnálnak. Ne hagyjátok magatokat, csak próbálkozzatek tovább újra meg újra.

Míg végül egy nap talán megváltoznak, és mi lejövünk a hegyről, és talán mindannyiunkban új akarat születik, minden élőlényben, emberben, állatban és madárban egyaránt, és minden húsevő hozzászokik majd, hogy vadászat helyett tolaniton éljen. Akkor majd mi is, én meg az összes barátom és Nimi, a csikó, mint előjöheteünk az erdő mélyéről, visszatérheteünk a faluba, hogy a házaiban, az udvarain, a rétjein, a patak partján éljünk, a bosszúvágyam szétfoszlik és lehullik majd rólam, mint a kígyóról a száraz ből, és akkor majd együtt dolgozunk, szeretünk, énekelünk, zenélünk, játszunk és beszélgetünk, anélkül hogy vadásznánk vagy vadásznának ránk, és anélkül, hogy kigúnyolnánk egymást. Most menjete békével. Ne felejtsetek el! Még akkor is, amikor felnöttök, amikor már talán saját gyerekeitek lesznek, emlékezzetek! Jó éjszakát, Maja és Mati. Jó éjszakát mindkettőtöknek.

Amikor Maja és Mati kéz a kézben kísétáltak a sötét erdőből, és elindultak a falu fényei felé, Mati így szólt Majához:

- El kell mondanunk Almonnak. El kell mondanunk Imanuelának. El kell mondanunk Danirnak.

- Nem csak nekik, Mati – felelte Maja. – Muszáj lesz elmondanunk mindenkinek. Az anyámnak. Az öregeknek. A szüleidnek. Nem lesz könnyű.

- Még azt mondják ránk, Maja, hogy nyerítőkört kaptunk.

- Nimit is meg kell keresnünk. Haza kell hoznunk őt.

- Majd holnap – felelte Mati.